

ABONAMENTUL

un an . 28 Cor.
 jum. . 14
 o lună . 2.40
 arul de zi pentru Ro-
 și străinătate pe
 an 40 franci.
 on pentru oraș și
 comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Deák Ferenc Nr. 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să inapo-
 lază.

Banca dela Deva.

— De un economist. —

La Deva se lucrează desperat pentru salvarea unei bănci *ungurești* ajunsă la marginea falimentului.

Cu patru ani în urmă s'a coborât din lăpesta un „enfante terribile” zis Bors Emil, care luând conducerea băncii ungu-
 rești „*Décai hitelbank*” s'a instalat așa din senin în jețul de cârmuitor și apoi dator economic în județul Hunedoarei. La lovitură de magie baghetă resărea pape lunar câte o financiarizare, câte o glorie industrială ori comercială — toate pe cale de d. Bors și ocrotite finan-
 de „*Hitelbank*.”

Pe lângă „*Intreprinderea electrică*”, cea din Deva a fondat societatea ano-
 nă „*Hunyadmegyei faipar*” pentru ex-
 ploatarea pădurilor dela Cujir și Pui; a
 dat „*Agraria*” însoțirea pentru pro-
 ducerea rachiului și valorizarea poame-
 a fondat societatea „*Mirt*” pentru
 promovarea agriculturii, industriei și co-
 mercialului, căreia i-a edificat magazine pu-
 blice lângă gara Deva, cu investiții de sute
 de mii.

„*Hitelbank*”-ul a subarândat dela ban-
 ca „*Magyar bank és kereskedelmi részvt.*”
 din Budapesta reprezentanța monopolului
 local pentru județul Hunedoara; a insti-
 tuit o magazie publică pentru spirit; a
 început la înființarea fabricii de mașini
 dela Deva și a financiarizat — vorba vine
 mai multe mici întreprinderi.

Toate aceste acțiuni și le-a îngăduit în
 temelul unui capital social de 500.000 co-
 roane, cu un fond de rezervă de vre-o
 60.000 coroane, pe lângă care a folosit cre-
 dite de reescompt, cont-curent și credit de-
 deschis în suma grozavă de aproape 2 milioa-
 ne coroane — față de un portofoliu de
 cambii de abia ceva peste 2 milioane co-
 roane!

Afacerile odată pornite pe o întindere
 atât de mare — au reclamat o circulație
 financiară, care întrecea mult puterea
 băncii din vorbă.

Când exploatarea de păduri au oferit
 dovada că sunt ca succes financiar sub
 zero — la „*Hitelbank*” — s'au pornit greu-
 tățile susținerii și câștigării *creditului* ne-
 sesar.

Toată svârcolirea directorului Bors a
 fost zadarnică. Greutățile cu care se lupta
 banca, n'au mai putut fi ferite de ochii pu-
 blicului înțelegător.

Temeralul director a încercat și vechile
 rețete specifice ungu-
 rești.

Cu vorbe mari, plasate cu istețime
 când prin adunări publice, când prin con-
 ferințe de specialitate, când prin articole
 de gazetă — i-a succes să smulgă publicu-
 lui naiv aprecierea și încrederea oarbă, pe
 care apoi s'a grăbit să o escombeze.

Mai nou: în timp ce, pe de-o parte, for-
 țea o conlucrare economică cu băncile ro-
 mânești din județ, — pe de altă parte, —
 ca să se însinue „în sus” — a pornit direc-
 torul Bors una dintre cele mai șoviniste
 și mai grandomane foi economice „*Maros-
 vidéki közgazdasági lapok*”, la care a an-

gajat și pe vestitul deputat al Dobrei, Dr.
 Hantos Elemér.

Se înțelege că d. Bors, ca să se sus-
 țină la suprafață profesă cu multă aptitu-
 dine cameleonismul politic: consequent,
 întotdeauna, se expunea pentru guvern,
 iar în jos era un cerbicos dușman al națio-
 nalităților, aici al românilor.

În acest mediu de fapte și atitudini a
 izbucnit nemeza băncii din Deva.

Declarată odată insolvența băncii, pe
 deoparte, s'a răscolit impaciența deponen-
 ților și a celor interesați — pe de altă parte
 s'au început încercările de salvare.

Prefectul județului, d. Mara László, ac-
 tualul prezident al băncii, a alergat la Bu-
 dapesta să solicite sprijinul ministrului de
 finanțe pentru salvarea unei instituții un-
 gu-
 rești situată în marea de „valahi”.

Din ministeriu au sosit la Deva doi tri-
 miși — ca să ia informații la față locului
 și urmarea acestei „informări” e faptul că
 zilele aceste ministrul de finanțe a pus la
 dispoziția băncii insolvente suma de o ju-
 mătate milion de coroane. În același timp
 forțează salvarea și cooperativa băncilor
 din Ungaria, la care sunt angajate și bănci
 românești....

După cât transpiră în public banca din
 Deva ori va fuziona cu cealaltă bancă un-
 gu-
 rească, ori va liquida — dar în tot cazul
 va fi scoasă de sub conducerea actualului
 director, d. Bors Emil. Aceste sunt ante-
 cedentele și faptele petrecute în jurul
 băncii ungu-
 rești dela Deva.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Ceasuri de seară.

— Împărăția tăcerii. —

De I. Agârbiceanu.

Linșteea serii târzii mă simt ușor, înălțat
 dela pământ. De mult a tăcut și cel din
 glas de pasăre a nopții. Linșteea asta dulce
 boară în suflet, îți umple fiecare părticică
 linișta ta. Un miros delicat, abia simțit, ca
 dăre proaspătă, îți pătrunde simțurile, de-
 ceu tăcerea.

ana-i ascunsă după coasta cornului. În vâz-
 se cerne o pulbere de lumină astrală rece,
 ființă par'că, o închipuire numai. Și'n clipa
 întreg universul pare neclintit, însuși timpul
 s'a oprit în loc, par'că nu mai este. Atunci,
 cremenirea aceasta îmi păru că trece ușor,
 oară și se pierde în infinit un oftat adânc
 ag: „Of-of! of-of!” Pornea oftatul nu știu
 de și sbura pe-o undă a vântului. Auzindu-l
 ăru însuși glasul lumii, care trece chinuit
 inica taină, de eterna povară a netălcuitei
 ște.

r după o clipă de contemplare deplină, de
 ire, te simți de-odată nespul de intens pe
 n această împărăție a tăcerii. Sufletul tău
 eaptă, se simte. În tăcerea de afară începe
 ul lăuntric, începe o minune mai mare ca
 ormită, care-ți străjuește în jur, deasub
 tine. O lume întreagă în semiîntunecul
 urzii, în liniștea mare, par'că nu mai are
 și tu, alt zeu, alt creator, zidești o lume

noună, mai minunată ca toate. Căci, într'adevăr,
 cum se poate tălcui aceasta viață din noi, aceasta
 lume neobicinuit de înaltă, de strălucită, vecinică,
 pe care n'o purtăm nici în mâna noastră, nici în
 capul nostru, nici într'un alt organ, și care totuși
 o ducem cu noi pretutindenea, concentrată poate
 într'un singur punct, într'un bumb mi-
 raculos de aur, ori în nimic material?
 Cum se poate tălcui acest început de
 viață, deosebită cu totul de viața plan-
 telor, a soarelui, a vânturilor, dacă nu prin fap-
 tul, că noi ne-o creem, noi zeii pământului, oa-
 menii?

V'ați ascultat vre-odată, în împărăția tăcerii,
 pe voi înși-vă? Ați băgat de seamă șoaptele abia
 desprinse din sufletul vostru, dulcele și sfintele
 frământări de-acolo din adâncuri? Rămăsa-ți ui-
 miți în fața nesfârșitei putințe de a începe, de a
 simți, pe care a-ți descoperit-o în voi? A-ți înghe-
 țat de groază simțindu-vă, recunoscându-vă pe
 voi înși-vă, ca tot atâtea ființe nemateriale, cari
 rătăciți prin lumea aceasta? Când a-ți ajuns la a-
 ceasta descoperire, n'ați simțit deslănțuindu-se
 de-odată asupra voastră un potop de întrebări?
 Tu cine ești?

Da, împărăția tăcerii e binecuvântată. E
 sfântă și mare. E plină de durere? Nu poate să
 fie decât cum e însăși existența pe care ne-o
 pune în față împărăția tăcerii. Existența e plină
 de durere? E rea? Cea mai însemnată realitate,
 singura realitate, să fie rea, să fie dureroasă? Nu,
 însă în noi cari n'o putem pricepe decât foarte
 puțin, nu poate să facă altă impresie decât a
 unui sfinx întunecat ale cărui dimensiuni se pierd
 în nemărginire.

Și astfel, în împărăția tăcerii, poate, prea
 bine, să scape și sufletul nostru acel oftat adânc:
 „of-of, of-of!”

Indată ce taci, indată ce în jurul tău e liniște
 viața ta nu mai seamănă cu nimic din ce este pe
 pământ.

Abia într'o astfel de seară pacinică vom pu-
 tea pricepe pentru ce au lăudat atâtea împărăția
 tăcerii marii gânditori ai omenimei. Nu s'a mul-
 țumit cu lauda, ci au și iubit-o.

Abia într'o astfel de seară vom înțelege că
 n'a fost o nebunie viața anahoretilor dela înce-
 puturile creștinismului. Părăseau lumea, averea,
 iubitele, tot ce avea și tot ce le putea da viața, ca
 retrăgându-se în pustie locuri, „în crepăturile pământului”
 să se bucure deplin de farmecile tă-
 cegii. Nu groaza patimilor cari i-ar fi putut în-
 căleca iarăși, nu primejdia ispitei pe care o poartă
 în viață banul și femeia, i silea pe acești oameni
 ciudați să fugă în pustie. Vecinicul sgomot pe
 care-l fac toate lucrurile din lume, eterna larmă
 a lumii i fugăria pe acești pustnici departe de
 ființele viețuitoare. Și, astfel, vom băga de sea-
 nă, că ei își alegeau — întrucât era cu putință,
 ținuturile celea mai liniștite, mai tăcute: pustiu-
 rile. Nu văile pline de iarbă înaltă, nici pădurile
 seculare: pe-aici țărăie gângăni de-a pământului,
 ciripesc paseri, bat vânturi mari, înviind sălba-
 tice cântări. Aici nu stăpânea tăcerea. Ființa lu-
 mii de care fugiseră era mai aproape.

Și, se zice, mulți dintre acești oameni, la cari
 natura privea mirată, nu erau normali. Aveau
 porniri bolnăvicioase. Se născuseră cu ele, ori și
 le câștigaseră în cursul vieții lor de privațiuni.

Găsim de cuviință să ne oprim și să relatăm pe larg aceste fapte — în temeiul mai multor motive, după noi de o mare importanță.

Întâiu, prezintăm cazul băncii dela Deva — ca o pildă, ce nu trebuie urmată.

În locul al doilea că să scoatem în relief greșala cea mare, pe care o săvârșim decâte ori ne îngăduim colaborări economice cu bănci ungurești lărmuitoare, lăsând interesele noastre economice în ocrotirea unei bănci care slujește interese străine de preocupările noastre speciale economice.

Din toată afeecerea, însă, mai ales ni-se prezintă grav și periculos faptul, că politicianii unguri forțează să amestece considerațiile politice militante și șoviniste nu numai în politica economică de stat ci și în afacerile băncilor particulare ungurești.

La solicitările unui exponent politic, la solicitările prefectului Mara, ministrul de finanțe ungar își permite să încerce salvarea unei întreprinderi particulare — cu bani publici!

Procedeu e cu atât mai condamnat, cu cât creiază un precedent periculos și pătinaș. Și tocmai pentru asta rugăm pe deputații noștri să se folosească de dreptul de interpelare în parlament și să tragă la răspundere pentru acest fapt pe dl ministru de finanțe pretinut deputatului Dobrei d. Dr. Hantos Elemér care la rândul său e aderentul d-lui Bors Emil.

De unde până unde ajunge ministrul de finanțe al țării să-și îngăduie rolul de salvator financiar al băncilor particulare din țară — chiar și dacă acelea ar fi ungurești?

Eventuala argumentație că ministrul a trebuit să salveze zecile de mii ce sunt în primejdie, în urma faptului că în magazinul public dela Deva spirtul a fost înmagazinat fără să fie achitate taxele de accis pentru alcool: că ministrul a voit să salveze banii publici depuși spre fructificare

Nu știu care om, căzut adânc pe gânduri într-o seară tăcută, va putea spune despre sine că-i normal. A fi normal înseamnă a trăi ca ceilalți, ca majoritatea oamenilor din lume. Însă acest trai uniform e cu puțință numai pe lângă aceeași larmă asurzitoare pe care-o face vecinul lumea, e cu puțință numai până când aceleași necesități de ordin material ne strâng într-o singură ceată, făcându-ne să pășim de-odată cu acelaș picior.

Dar îndată ce necesitatea aceasta încetează, fiecare om pornește cu furie pe-o altă cale, decât vecinul său, cu care a purtat până acum acelaș jug. Nici nu se pot închipi cât de multe ar fi cărările pe cari ar porni oamenii liberi, — în viața materială. Nu se poate închipi câți oameni ar fi anormali! Am putea spune: toți.

Împărăția tăcerii are privilegiul de-a face liber pe fiecare din noi, cel puțin pe câteva clipe. Gândirea noastră e slobodă să sboare mai ageră ca un vultur mareț, inima noastră poate să simtă până în nemărginiri. Cine va ținea atunci în frâu închipuirea? Cine va putea regula bătăile inimii după a vecinului?

Da, în împărăția tăcerii toți oamenii sunt anormali, chiar pentru că toți sunt, cel puțin pe câteva clipe, oameni. Iar nici un om nu-i destinat

la „Hitelbank“ în sumă de peste o jumătate milion de coroane — aceste argumentații nu să pot menține.

Dreptul de liber magazinaj al spirtului să se dea cu garanțiile trebuincioase. Banii publici să fie elocați după bonitatea băncii și nu după politicianismul de zi.

În administrarea județului Hunedoara se găsească azi sume de peste 1 milion și jumătate coroane. Dar cu toate că în județul Hunedoara avem peste 20 bănci românești, — numai 20 mii, zi: douăzeci mii coroane, sunt plasate spre fructificare la banca românească „Ardeleană“ din Orăștie. În colo nici o bancă românească nu se bucură de sprijinul onoratei conduceri dela județ.

Când s'a protestat în congregația din toamna trecută din prelejul acestei pătimase elocări — ni-s'a ris în față. Acum ar fi să ridem noi — dar noi protestăm energetic contra ușurintei și patimei, care se adeverește și în elocarea capitalelor publice, aparținătoare cetățenilor, fără deosebire de neam și lege.

E de altcum vrednică de compătimire atitudinea cercurilor ungurești, cari și azi se mângâie cu utopia că și în economie se pot forța aceleași proceduri ca și în administrația și politica de stat. Acest fel de muncă se va răsbuna amar.

Noi — să muncim intens și o singură lozincă să urmăim: prin muncă și prin noi înșine.

Libertatea de presă în Ungaria. Deputatul naționalist slovac Francisc Szkiešák a fost condamnat la 14 zile închisoare și 400 cor. amendă, pentru că a publicat în ziarul său „Ludove Novini“ un articol pretins politic, fără ca ziarul să aibă cautiunea cerută de lege.

Obstrucția și votul universal. În numărul său din urmă, „Neue Freie Presse“ din Viena se ocupă cu situația politică din Ungaria. Cumpănind propozițiile opoziționalilor, de-a alcătui înainte de toate votul universal și a revizui regula-

să meargă pe-un drum bătut de altul. Fiecare își poate face drumul său în viață.

Inchipuți-vă o înaltă și tăcută seară de Iulie. Podoabele cerului scânteiază dulce în infinit, câmpia doarme sub ploaia de lumină, care cade din lună. Gândiți-vă că'n seara aceasta superbă zece oameni contemplează din deosebite părți a lumii, fără să știe unul de altul, aceasta frumoasă. Și după două ceasuri se întâlnesc deodată toți zece. Spunându-și impresiile fi-vor doi cari să le fi avut pe-aceleași? Nu, cei zece vor fi zece anormali, fiecare mergând pe cărarea sa, dus de mintea și simțămintele sale, după cum se și cuvine unui om. Altfel n'ar fi fiecare om o lume deosebită, și de-ai cunoaște pe unul, i-ai cunoaște pe toți.

Se poate însă, ca sufletele mai puțin tari și îndrăznețe, să se bolnăvească în împărăția tăcerii.

Pe acestea le înspăimântă, le doboară o gândire întregă pe care o dă tăcerea desăvârșită. Și chiar sufletul cel mai bine înzestrat, nu poate petrece vecinic în această împărăție. Oricine ș-ar putea primejdii simțul realității.

De altfel viața, așa de reală, se va îngriji să țină, din cât se poate, departe dela noi mândra împărăție a tăcerii.

mentul camerei, lăsând votarea legilor în viitorului parlament, — ziarul vienez că aceste propoziții nu sunt acceptabile, legile militare nu pot întârzia 2—3 ani, structura tot nu va putea ținea atâta vreme.

Drept răspuns, „Magyarország“ declară că votul universal se poate realiza în vremea scurtă. Dar dacă cercurile din Viena refuză pozițiile, se vor convinge că legile militare peste 2 ani nu vor fi într'un stadiu mai înaintat decât sunt acuma.

Burián și Potiorek. Între Burián, ministrul comun de finanțe și generalul Potiorek, generalul Bosniei a izbucnit un conflict grav care se va putea aplana cu ușurință. Motivul: lipsa de conducător a lui Burián. Zilele în Hotel Bosna, la locuința lui Burián au fost pline de scene vehemente, despre cari s'a și raportat regelui.

Cercurile trialiste croate atacă cu acerbitate pe baronul Burián pentru politica lui națională și pentru pactul ce l'ar fi făcut cu Austria împotriva coaliției croate și bosniace.

Camera. Singura senzație a parlamentului este declarația lui Kossuth asupra sufragiului universal. Aceasta i-a făcut pe kossuthiști și pe opoziționali să aplaudeze pe Kossuth când a intrat în incinta Camerei. Justificația este că a urmat apoi o discuție asupra faptului dacă deputatul Csermák poate să vorbească în fața ordinii de zi asupra catastrofei de la Szepešszombat sau trebuie să interpeleze guvernul cerut ședință secretă, care nu s'a putut ține după ce s'au adunat deputați în număr de 100. A vorbit Polonyi Geza despre luarea în considerare a tulpinii de colportaj al ziarului „A Nap“.

Iniințarea „Asociațiunii“ și conducătorii ei.

De Dr. Ioan Lupăș.

V.

Sub conducerea înțeleaptă a lui Ștefan Cipariu, și pe lângă zelul neobosit al lui Ștefan Asociațiunea trecuse peste greutățile iniințării și își croise calea, pe care avea să înainteze pas de pas, trezind prin adunările periodice în fiecare an câte un tînut local, mîni, aranjând serbări cu caracter național, ținând conferințe pentru intelectualii și popor, împărțind ajutoare pentru studenții săriași, însuflețind publicul pentru scopurile acestor scopuri, măcar în parte. Când scopurile prea mari și i-s'au cerut să realizeze cruri în absolută disproporție cu mijloacele materiale, ca iniințarea unei catedre de la română pe lângă universitatea din Viena unui gimnaziu românesc în Seini (Széni) cum se cerea în adunarea din Șomroș (1869) ori chiar iniințarea unei academi de drepturi, cum o propunea Ștefan Iacob Bologa în adunarea generală din Șomroș (1870) firește, că astfel de dorințe, oricît de frumoase, nu le putea duce la îndeplinire cu mijloacele modeste, de cari dispunea când în fixarea țintelor Asociațiunii se seamă de realitatea împrejurărilor, că nătorii și îndrumătorii rămăneau în imposibilităților, din deceniu în deceniu totuși câte un pas spre progres, cum s'a realizat cu iniințarea revistei „Transilvania“ și de fete cu internat și a muzeului istoric grafic.

Aici ne mărginim a constata, că s'a realizat denția valorosului bărbat baron Vasile Ștefan (1807—1875) și a tovarășului său în viață vice-prezidentului Iacob Bologa — Ion

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuțe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessle

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna

adunarea din Cluj (1867) a rămas la 1870 numai cu 20 voturi față de 85 date de Jacob Bologa — Asociațiunea a făcut un mare progres prin înființarea revistei „Transilvania”. Adunarea generală din Cluj, când a fost înființată această revistă, și-a împlinit obligația de a satisface §-ului 33 din statutele Asociațiunii, în sensul căruia această instituțiune trebuia să redacteze o revistă, ca foaie de lectură sau ca revistă pentru intelectuali? Cu toate că de carte era puțin răspândită între oada din popor. Înainte de a tipări o foaie pentru ei trebuia să se găsească dascăli zeloși, cari să scrie și să citească. De altă parte, inteligența coplesită de influența culturii străine nu mult mai expusă pericolului de a se îndepărta de tulpina neamului. Deci redactarea „Transilvaniei”, a cărei redactare fu încredințată secretarului prim Gheorghe Barițiu, îi costă mai mult pe aceștia în vedere decât păturile ale poporului. Foaia ar fi putut să dea și un compliment popular, dacă era cine să-l scrie. Barițiu a întâmpinat, și la început ca și mai târziu, foarte puțin sprijin moral și material din partea membrilor Asociațiunii.

Altelegerea din Cluj a indispus atât pe Blăjeni pe Sibieni și Brașoveni. Cei dintâi ar fi vrut să fie ales Cipariu ca prezident al Asociațiunii, iar pe cei din urmă pare a-i fi mâhnit că Șaguna a fost înlăturat din prezidenție. În puțin așa reiese din epistola prezidentului L. Popu adresată în 22 Maiu 1868 lui Barițiu și în care spune, că revista „Transilvania” a fost pusă între „grele dureri” având puțin sprijin, dar dânsul „mai mult rezultat pentru scopurile Asociațiunii dela răsturnarea foii „Transilvania” în toate unghiurile de Români, decât dela unul sau două stâlpi pe an mai mult”. Apoi continuă: „Cum generații nu te sprijinesc în lucrare, e un lucru dureros. Cauza zace în mare parte în invidie, nepăsare — la mulți în răutate, — iarăși mai mulți în lipsa timpului, și aceasta trebuie să ne fie de una mare mângâiere! Uită-te, Domnule și amice, eu din toată inima tot sufletul meu Te-aș sprijini în lucrările tale, că știu câte îți apasă umerii și inima, dar ajunge timpul — când pot răsufla de cele mai bine, îmi cade bine să răsuflu liber neocupat cu lucruri mai ușoare. Ca mine sunt toți aceia cari sunt angajați publici, și mare parte, aceștia stă inteligența noastră. Vin acuma dascălii etc. aceștia săracii au alte griji, sunt între ei, cari intru atâta să nu fie cuși în grijile și lucrarea intru susținerea vieții să le rămână timp și voie de a-și mai bate capul (din trupul cel obosit) cu compunerea articolelor pentru o foaie publică; lasă că între aceștia și între angajați se vor afla unii, cari au vremea și timp de a consacra și pentru scopul de întrebare, dară aceștia nu au poate atâta încredere în sufletul nostru, cât să poată de acolo înțelegi și pe alții?”

Am avea însă un soi de oameni independenți și Te sprijini în lucrările D-tale, ca redactorii unii dintre aceștia ar avea încă și datoria să sprijini, și aceștia sunt profesorii dela tot felul de școli...; însă aceștia se cuprind cu alte griji, o parte, — altă parte e în soldul inimii și propășirii națiunii noastre. Blăjenii, o parte sunt, pentru că nu s'a ales Cipariu de prezident, nu numai nu vor a sprijini întreprinderea Asociațiunii cu edarea foaiei, ci lucră în contra: o parte are altă ocupațiune mai sublimă — a căuta spirituală popoasă — să agiteze pentru unul sau altul a-i ridica pe scaunul mitropolită, în care are însă de altminterea foarte salutară nu se poate să se conducă de binele public etc. al diecezei mitropolitane, ci numai de spirit de partidă. Sunt și alți profesori și profesorași, nu în Blaj, ci în Brașov și Sibiu, cari parte ca instrumente și sclavi supuși ai Contrarului (!) la tot

ce nu miroase a pravoslavnicie și nu are blagoslovenie arhierescă, parte ca contrari personali și ai cauzei nu vor să știe de sprijinirea unei foi, care nu face proseliți pravoslavnici sau nu răspunde binecuvântările fericirii: fericii cei săraci cu duhul etc.”

Abstrăgând de ultimele șire, cu atacul nemeritat la adresa lui Șaguna (Contrarul!) și a profesorilor din Sibiu și Brașov, — dintre cari, de dragul adevărului fie zis, cei mai de frunte au contribuit totdeauna, în marginile puterii și a talentului lor, la lucrările literare și culturale ale Asociațiunii — constatările prezidentului Popu indică o stare de lucruri, cari în ce privește revista „Transilvania” se menține, durere, până în zilele noastre.

Dintre adunările generale conduse de prezidentul Vasile L. Popu cea mai reușită a fost cea din Năsăud (1870) atât în privința morală, cât și materială. Intre cuvântările pregătite pentru acea adunare au fost și a lui Iosif Vulcan despre „Cântecele haiducești” și a lui Iustin Popfiu despre „Necesitatea culturii naționale”. Iar fondurile Asociațiunii s'au sporit atunci cu suma însemnată de 6874 fl. 50 cr., ca taxe de membri dela mai multe comune și dela particulari.

Cum înțelegea prezidentul V. Popu chemarea Asociațiunii, a arătat în mod clar în cuvântarea sa rostită la adunarea din Sas-Sebeș (1872), unde spunea că „Asociațiunea este menită să deștepte, să nutrească și să conserve simțul național, să scutească și să cultive limba și prin aceasta existența națională. „Prin însoțirea noastră documentăm, că suntem demni succesori ai străbunilor noștri despre cari scrie Bonfiniu, că „s'au văzut a se lupta mai mult pentru limbă decât pentru viață”, adevărat mai mult pentru existența națională, decât individuală. Asociațiunea ridică și înalță reputațiunea națională cea căzută înaintea străinilor: în fine Asociațiunea face, că până când în cele politice suntem desbinați și în parte inversunați unii în contra altora așazicând până la cuțite — până când în cele confesionale suntem sfâșiați și instrăinați de cătră olaltă până la ura nedumerită, aici domnilor, aici la sinul mamei noastre, unde ascuțiturile săgeților invidiei s'au tâmpit, unde veninul urei s'a lăpădat afară, aici tot cu aceleași cuvinte române dulci ne îndulcim, toți suntem frați, toți mergem pe aceeași cale, toți într-o înțelegere frățească, ca un trup și un suflet, facem pași înainte în literatură și cultură! Așa legați, domnilor, intru legăturile unității naționale vom ajunge la portul, la limanul dorit, la care tindem prin sprijinirea Asociațiunii”.

Ultima adunare condusă de prezidentul V. Popu a fost cea din Deva (1874) unde a fost reales ca prezident și pentru al 3-lea period (1874 până la 1877) dar la începutul anului următor (17 Febr. 1875) muri. Adunarea generală din Reghin 1875 alese pe Jacob Bologa ca prezident, iar ca vice-prezident pe prot. Ioan V. Rusu.

VI.

Prezidenția nominală a lui Jacob Bologa nu durează decât doi ani (1875—1877). De fapt însă el a avut parte însemnată în conducerea Asociațiunii timp de 18 ani (1870—1888): până la 1875 împreună cu V. Popu, iar după 1877 împreună cu Cipariu, pe care l'a substituit nu numai în ședințele comitetului central, ci și în conducerea tuturor adunărilor generale ținute în timpul prezidenției lui Cipariu, cu excepțiunea celei din Sibiu, 1881. Bologa s'a interesat mult de soarta Asociațiunii și a contribuit cu mult zel la rezolvarea problemelor ei. Dacă a fixat pentru Asociațiune și probleme atât de grele, ca înființarea unei academii de drepturi, în schimb s'a gândit și la lucruri mai practice și mai realizabile. A muncit pentru înființarea școlii de fete, insistând la toate ocaziunile, ca propunerea făcută în acest sens, de referentul școlar Anania Trombitaș la adunarea generală din Sighișoara (1879) să ajungă cât mai curind o realitate, ceea

ce s'a și întâmplat în timp relativ destul de scurt, căci în toamna anului 1886 școala aceasta s'a și deschis cu 43 eleve sub conducerea luminatului director Dr. Daniil P. Barciuanu și cu sprijinul unor profesori bine pregătiți. Mai departe întelegând Bologa, că adunările generale nu lasă în urma lor rezultate destul de durabile și că comitetul central nu e în stare a cunoaște trebuințele culturale din diferite ținuturi, a stărunit pentru înființarea despărțămintelor, în fruntea cărora să fie așezați oameni cu pricepere, cu rivnă și interes statornic pentru chestiunile culturale, ca astfel spiritele să fie ținute în continuă trezvie și să nu fie lăsate a atîpi iarăși în obișnuita somnolență, după ori ce adunare generală pompoasă și reușită.

Credem, că Barițiu avusese în vedere mai ales meritele lui Bologa pentru Asociațiune, când îl caracterizase atât de frumos spunând, că era un suflet candid și o inimă curată, intru care puteai să vezi ca prin un cristal transparent. „Știți D-voastră, ce era pentru Bologa Asociațiunea și nouăle ei institute?” Această întrebare o pune Barițiu la 1888, curind după moartea lui Bologa, adunării generale din Abrud. Și iată cum răspundea tot dînsul: „Ea era după altarul religiei sale al doilea altar, la care se închinase el și căruia îi sacrifică într-o serie de ani spese, timp, călătorii oboseitoare pentru un om bătrîn și adesea liniștea sufletească, de câte ori simțea vre-o cursă aruncată cu scop de a-i submina și răsturna sanctuarul limbei și al culturii noastre. Mic este el, modest și umilit ca și bisericile religiei noastre cele de lemn rămase din veacurile servitului, el însă este sigurul sanctuar, care în loc să ne desbina în confesiuni sau în partide politice, ne adună și ne unește pe toți la o sfântă agapă, precum era cea gustată de creștinii din biserică primitivă a lui Iisus Christos. „Rogu-vă aveți grijă de Asociațiune și tineretele institute, luați măsuri preparative și pentru adunarea ei generală”. Acesta fu testamentul său, pe care ni-l lăsă cu limbă de moarte în 28 Maiu a.c.” (1888).

• VII.

În adunarea generală din Blaj (1877) fu ales Timotei Cipariu ca președinte al Asociațiunii, în care calitate a rămas până la moartea sa întâmplată în toamna anului 1887. Iar Bologa, deși îi va fi căzut cam greu să se întoarcă, după doi ani de prezidenție, iarăși la rolul său dintre anii 1870—1875, a rămas și mai departe în serviciul Asociațiunii ca vice-prezident, după ce încercarea de a declina dela sine această distincție nu i-a reușit. Imediat după această alegere Bologa „ex-primă adunării multămită pentru încrederea arătată adăogând, că ar fi dorit să se concedadă altui bărbat acest post; cu toate acestea fiind dânsul dedată a respecta voința unanimă a membrilor, se supune”.

A rămas și a purtat cu însufletire flamura culturii, conducând adunările generale din Sighișoara (1879), Turda (1880), Dej (1882), Brașov (1883), Orăștie (1884), Gherla (1885), Alba-Iulia (1886) și Sibiu (1887). Însufletirea lui pentru Asociațiune o exprimase în termeni calduși mai ales în discursul ținut la adunarea generală din Orăștie. După ce arată, că „celebrul literat român, mult meritatul și prea eruditul președinte al Asociațiunii și preînțeleptul conducător al adunărilor generale” e reținut de boală dela adunarea aceasta ca și dela altele anterioare, spune, că „lipsa ilustrului președinte din mijlocul celor ce aveau să învețe mult dela dânsul” cauzează tuturor întristare și supărare. „Încât însă mă privește întristarea și supărarea menționată numai pe mine — continuă Bologa — apoi iată vă mărturisesc de altă parte, domnilor, că eu pentru mine aflu o mare micșorare a asprimei acelora în plăcuta mea pozițiune de vice-președinte al Asociațiunii noastre, deoarece iată că în această calitate a mea ocup din nou cu mândrie acest loc... și stau acuma în fruntea atâtor

„Asociațiunea industriașilor de mobile” din Brașov

comandă în aten-
on. public, depo-
său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere garcon și sa-
loane, la în întreprindere efeptuirea aranjamentului complect al
locuințelor și bucătăriilor; al edificiilor publice (școli, palate pu-
bliche) împreună cu tapetăria lor. — — — — —

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloge gratuite!

„Brassói Bútorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkeze”, Strada Vămii nr. 36.

suflete nobile de ale Românilor, cari au alergat și aleargă întru ajutorul neamului lor, cari s'au adunat și se adună, ca să se sfătuiască, cum ar putea să-și mântuie neamul mai cu înlesnire și mai sigur de nevoile, cari îl apasă de secolii. Am eu fraților, spre marea mea bucurie, o bogată și prea însuflețitoare experiență: m'a convins praxa de 13 ani, de când mă ocup și eu ca președinte și ca vice-președinte al Asociațiunii noastre mai cu deadinsul și mai de aproape cu afaceri de ale ei: că toți aceia, din cari constă ea și cari îi compun adunările generale va să zică: membrii aceleia sunt toți bărbați ai buneii ordini: în cont de recerutul tact și de buna cuviință; profită cu cumpăt de drepturile, ce le acordă, și împlinesc cu devoțiune datorințele, ce le impun statutele, pe al căror teren s'a înființat și există această Asociațiune, și că nici unul dintre acei membri și niciodată n'a pierdut dinaintea ochilor, că dacă o ea să se susțină și să prospereze această reuniune românească, trebuie să se observe cu toată strictețea al 3-lea § din statutele ei, după care în adunările acestei Asociațiuni „sunt oprite ori ce debateri asupra obiectelor religioase și politice, înecat acestea privesc la prezent”.

Animat de aceste sentimente și-a îndeplinit vice-președintele Bologa chemarea sa, îndeplinind totodată și dorința președintelui Timoteiu Cipariu, care chiar din momentul alegerii sale a declarat, că „nu se opune voinței generale a adunării și suscepe sarcina și în această etate înaintată, sperind în ajutorul vice-președintelui, comitetului și celorlalți oficiali și membri ai Asociațiunii, rugând în fine pe toți să aibă înaintea ochilor totdeauna această instituțiune mântuitoare. Iar recunoștința și iubirea sa și-o manifestă prin donarea unui lot de stat în valoare de 500 fl. v. a. (seria 100- Nr. de câștig 16 din 15 Martie 1860) dispunând ca acesta să stea sub administrarea Asociațiunii, iar venitul anual (couponii) și cel eventual al sortirei să se împartă egalmente între fondul academiei române de drepturi și între fondul teatrului român”.

În cât privește activitatea lui Cipariu în cadrele și pentru scopurile Asociațiunii, știm că ea s'a desfășurat în mod impunător mai ales în cei dintâi 7 ani de existență ai Asociațiunii, sub președinția lui Șaguna, când Cipariu a condus adunările generale din Blaj (1863), Hateg (1864) și Abrud (1865) contribuind la înălțarea prestigiului Asociațiunii și prin savantele și temeinicile sale disertațiuni, cum a fost cea ținută la Brașov (1862) „Despre limba și literatura română” cea din Abrud (1865) despre tablele cerate ori cea din Alba-Iulia (1886) „despre ortografie și principiul etimologie”.

Dela 1877—1887 vîrsta înaintată și starea debilă a sănătății nu i-a mai îngăduit să participe la lucrările Asociațiunii, cu atîta stăruință și cu acelaș rezultat ca în tinerețe. Din strălucirea numelui său se refringeau însă raze luminoase și asupra instituțiunii culturale, care onorîndul cu scaunul de președinte s'a onorat pe sine și despre care spunea octogenarul Cipariu în adunarea generală din Sibiu (1881), că a fost înființată „prin zelul, stăruința și patriotismul general al tuturor bărbaților de inimă și devotament”, voind să îndemne prin această constatare și generațiile ce avea să urmeze, a se interesa mai de aproape și cu mai multă bunăvoință de soarta Asociațiunii.

Aviz abonaților.

Abonații noștri cari nu și-au înscris încă abonamentul pe semestrul al II-lea al anului curent sunt rugați să binevoiască a-l înscris ca să nu li-se întrerupă expediarea regulată a ziarului.

De-asemenea sunt rugați toți abonații noștri în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce ne datoresc, ca să nu fim siliți a întrerupe trimiterea ziarului pe adresa lor.

Presă din Bucovina.

Suceava, în August.

Pomânii bucovineni n'au o presă în adevăratul înțeles al cuvântului, cu o tradiție bine definită, și susținută de masele poporului care să și îndrepte pașii în viața publică după directiva dată de presă. Am avut o altă dată, în vremuri grele și înălțătoare de suflete, Jurnalele noastre de acum sunt însă „drumeții piticelelor vremi.”

Faptul decadentei presei la noi e cu atîta mai rușinos, cu cât Bucovinenii se pot oarecum mândri că au cea mai veche presă românească, deoarece un fiu eșit din sânul lor, Toader Racoc, a editat la 1817 în orașul Liov cea dintâi publicație periodică în limba românească, anume „Crestomaticeul” din care însă n'au apărut decât 2 numere. Un jurnal adevărat apare abia prin anii 1848 și 1849 redactat de frații Alecu și George Hurmuzachi. Acest jurnal „Bucovina” avea o coloană în limba română și alta în cea germană, dar după 3 ani și-a sistat apariția. Până la 1886, adică vreme de aproape 40 de ani, când apare la Suceava „Revista politică”, noi n'am avut un ziar politic românesc, ci ne-am mărginit numai la informațiile și directivele politice pe cari le luam fie din jurnale germane dela noi, fie din cele ale fraților ardeleni. „Gazeta Transilvaniei”, „Observatorul” lui G. Barițiu și alte ziare politice și-au deschis totdeauna cu drag coloanele pentru nevoile Bucovinenilor, iar „Familia” lui I. Vulcan a fost și pentru noi aproape unica foaie literară. — când nu le aveam pe ale noastre — în care și-au încercat diletanții condeele.

Cu dispariția „Revistei politice” care a fost de sigur una din cele mai bune publicații periodice din câte le-am avut noi, iese „Gazeta Bucovinei” din Cernăuți și atunci în lipsă de ziaruși rutinați, ne-am adresat ardelenilor și ei ne-au dat pe d. G. Bogdan-Duică și pe Pipos, iar mai târziu când pornise ziarul național intransigent „Patria” o luptă de regenerare a Românilor din Bucovina, stăteau în fruntea lui frații Braniste, pe urma cărora pornise guvernul o goană cumplită ca să-i scoată din țară. În „Bucovina”, în „Revista politică”, în „Gaz. Bucovinei” și în „Patria” cea veche, jurnalistică română din Bucovina și-a ajuns până acum culmea, căci îndată după ce am pășit pragul secolului al 20-lea, presa noastră a decăzut și a devenit din îndreptătoarea și sfătuitoarea întregului neam românesc din Bucovina, presă de partid cu toate defectele pe cari le cunoaștem. Ceva nou însă ne-a adus totuși secolul al 20-lea, anume injuriile debitate în presă decădată cu apariția partidului democrat pe arena politică, și faptul acesta ne-a discreditat în fața celorlalți frați de peste hotare cari ne cunosc numai după presa noastră mică la suflet și mare în patimi joșnice.

Dacă cei zece ani din urmă poartă pecetea renașterii noastre economice și a apropierii de ceilalți Români, ei poartă desigur și pecetea decadentei noastre politice și sufletești. Conducătorii noștri politici iau dat poporului „panem et circenses”, însă pentru ridicarea moralității și a solidarității neamului n'au lucrat nimic și așa ni-a fost dat să vedem apărând în decurs de 10 ani nu mai puține decât 30 de jurnale și reviste, muști efemere cari dispăreau una după alta, fără să lase după dănele miere dulce, ci mai degrabă fiere otrăvitoare de suflete.

Nu numai tonul discuției principiare a decăzut la un nivel cu totul sordid, al personalităților, ba chiar și limba jurnalelor noastre era cel mai vulgar și mai pestriț idiom certat cu politețea și cu toate regulile ortografiei și ale gramaticii românești, măcar că în fruntea unor jurnale stăteau și oameni cu oarecare cultură literară. O rubrică permanentă pentru chestiunile și nevoile fraților noștri de peste hotare n'am avut în acești zece ani din urmă, ci numai întâmplător, când și când se rătăcea câte o notiță informativă despre frații de peste graniță cu cari n'aveam o legătură sufletească mai strânsă. Aceasta ni-ar fi prins bine căci ei făceau în vremea asta progrese uimitoare în toate domeniile vieții publice, pe când noi ne îngrădiam cu ziduri chinezești și din pricina copacilor nu vedeam pădurea, din pricina dușmanilor personali nu vedeam neamul nostru întreg, care aștepta cu sete dela conducătorii săi măcar o vorbă bună și încurajatoare.

Vorba ceea: schimbarea domnilor, bucuria nebunilor.

Cu schimbarea jurnalelor se schimbau și titidele, așa că astăzi Români bucovineni cu lăritate uimitoare au întrebuințat rînd pe rînd toate elizeele și titlurile de partide politice, dac'ar voi acum să mai formeze un partid, afla un epitet nou în glossarul politic și ar trebui să înceapă dela capăt.

Impăcarea între partide se făcea totdeauna după alegeri, iar partidul unit se desbina înaintea de începerea campaniei electorale sau pe timp ei, căci la noi primează totdeauna interesele particulare. Iată deces cuprins de oarecare scepticism privind încercarea Sucevenilor de a strînge durile tuturor Românilor bucovineni într-o mînunchiu, sub cutele unui singur steag, a unui nou jurnal politic, obiectiv și independent, să stea deasupra partidelor existente și în fața nele căruia să se întâlnească toți Români de la E foarte posibil ca împăcarea să se facă, dar va dura?

Ideea editării unui astfel de jurnal a pornit dela nou alesul deputat în camera provinciei Dr. Eusebie Popovici, profesor la liceul din Suceava. Prin manierele d-sale alese, prin cultura românească și bunul simț de care e dovedit de atâtea ori, d-sa e chemat să aducă o notă nouă în jurnalistică bucovineană, care deochiată în ochii celorlalți Români.

În adunarea de Joi din 17 Aug. a. c. e. accentuat că Români bucovineni n'au numai de o stare economică înfloritoare, ci și o școală națională care să-i îmbărbăteze pe slabi și să-i întetească și mai mult pe cei căci omul nu se hrănește numai cu pâine, ci și cu nevoie și de duhul sfânt. Aceea școală națională în focul căreia să se topiască toată indolența și ura personală, e presa cea adevărată care trebuie să se puie numai în serviciul neamului întreg de loc în cel al partidelor. La adunare a luat parte reprezentanții tuturor stărilor sociale din cercul Sucevei și cu toții au fost de acord cu Popovici că Români bucovineni nu pot lupta binați contra a trei fronturi: contra Rusiei, cari ne desnaționalizează și voiesc să ne rădăcine biserica, contra culturii germane care ne frînează înstrăinează sufletul și împotriva Evreilor ne subjugă economicște. Cu o singură voce toți vorbitorii s'au pronunțat pentru apariția noului ziar, și imediat s'a ales un comitet provizoriu de 12 membri numai din cercul Sucevei, cari au cooptat și alți membri din celelalte județe din regiune. Deputații dietali și cei din comitate lament vor fi rugați să facă parte din comitetul noului organ politic și să întreprindă toate măsurile necesari pentru unirea tuturor Românilor bucovineni sub un singur steag național, care să fie steagul partidului unitar românesc atât în țară, cât și în străinătate, și să se lupte mult dorit de puținii Români de bine dela noi.

Unde va apare noul organ politic și cum va chema, nu se știe deocamdată. Am auzit atunci că d. Dr. Comorșan care avea de gând să reînființeze singur „Gazeta Bucovinei”, a renunțat la ideea aceasta din motive de disciplină și solidaritate națională. Zilele aceste a apărut la Câmpulung alt ziar „Lumina” care reprezintă mai ales interesele cantorilor. Jurnalul acesta scris într-o românească bună și se remarcă prin tonul urban cu care discută chestiile politice în țară. Sper că după ce vom avea odată un ziar al partidului național unit, nu va mai fi nevoie și de „Lumina” cantorilor, căci e păcat de foarte risipite în toate părțile.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăcere în rate pe lângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Opinia în chestiunea reformei electorale.

— Declarațiile lui Kossuth. —

decursul ședinței de ieri a camerei, pe care l-a prezentat lui Kossuth o deputațiune de trei membri din Czegléd, conduși de Kondor Bernát, membru al partidului socialist din pomenitul oraș, pentru a prezenta moțiunea luată de alegători cu privire la adunările populare din Dumineca trecută, în care s-a rugămintea de a o prezenta camerei. În această moțiune alegătorii lui Kossuth cereau înțelegerea cât mai apropiată a sufragiului universal și secret — fără nici o restricțiune.

În răspunsul ce l-a dat Kossuth alegătorilor, el a spus: Câtă vreme am stat la guvern, am încercat și eu introducerea reformei electorale. Dar și acum că primesc reforma electorală, numai așa fel, ca introducerea ei să nu priosească drepturile istorice ale națiunii ungare, susținătoare și ale căutoare de stat — nici să nu admite vreodată ca demnitățile aceste să fie ignorate prin cedarea ocăruierei țării, nu prin ignoranța intelectuală a unei părți de ignoranți — și să nu fie din cetățeni maghiari cu buze străine, care tind să acapareze cu orice preț stăpânirea țării, iar războiul nostru e alimentat de deșănțarea și întregii de dușmanii patriei.

Și eu și d-voastră sunteți conduși de aceeași idee, căci altcum nu aș putea prezenta camerei moțiunea dumneavoastră, decât cu modificările pe care vi le-am înșirat mai sus. Adeziunea mea însă în această moțiune va fi numai o datorie oficială față de deputat al orașului Czegléd — și nu mă obligă nici decum, câtă vreme nu exprimă convingerile mele.

Kondor i-a răspuns că nu poate admite nici o modificare în moțiune, fiind convins că numai introducerea sufragiului universal, egal și secret este cea mai bună pentru popoarele din Ungaria.

La început apoi o discuție foarte vehementă a avut loc, în care fantoma lui Lueger și toți președinții „dușmani ai patriei” — de origine fantezistică — și-au avut locul preponderant, cu toate că Kondor a dovedit lui Francisc Kossuth că el nu este tatăl său cerea, alături de sarcini de o pondere și drepturi la fel pentru toți cetățenii țării. Moțiunea alegătorilor a fost înaintată camerei — după ce Kossuth a adăugat la ea aceleași modificări pe cari le făcuse lui Kondor.

Auzind *Justh* de răspunsul dat deputațiunii din Czegléd, a spus că nu va permite niciodată introducerea reformei electorale să se facă în interesul supremației a națiunii ungare, ci în interesul supremației a națiunii ungare, și la Czegléd pentru adunări în interesul votului universal.

Declarațiile lui Kossuth sunt de deosebită încredințare, pentru că lămuresc atitudinea adevărată a partidului kossuthist față de reforma electorală. Știm de mult că atitudinea asta e dușmănie în gradul suprem unei reforme democratice liberale, nu o știu însă (sau se prefăceau a nu ști) chiar tovarășii de arme ai partidului. Ei tovarășii preferă la rindul lor să nu și exprimească în toată sinceritatea intențiile, asurându-ne că noi, de altfel, suntem deplin dumiriți. Dacă mentalitatea sovină nu e capabilă să se apăsă decât o reformă, care să reducă în aceiași măsură drepturile cetățenilor nemaghiari, în care se învârtă a spori pe cele ale „națiunii ale căutoare de stat”.

Aderenții adevăratei reforme democratice reprezintă un număr disparent în partidele ungare, după cum e și firesc într'un parlament, care rămâne pentru toate timpurile expresia cea mai clasică a minciunii constituționale. Tabăra mare a votului universal se încheagă abia din elementele noastre, covârșitoare și ireductibilă, având în componență din rindurile noastre ale popoarelor nemaghiare și din cele ale păturilor un-

gurești exploatate. Și numai cei ce se vor conforma voinței acestei taberi, vor putea să și revendice un titlu de merit în munca pentru regenerarea Ungariei.

Scrisoare din Beiuș.

— Lupta pentru salvarea școalelor confesionale. —
— Un apel către cărturărirea română. —

Munca febrilă a organelor administrative, ca să prefacă școalele confesionale în școale comunale este în deoște cunoscută. Pentru înfăptuirea acestui gând a lor au recurs și la mijloace, cari erau contra legii. Și sub presiunile mari aproape toate parohiile au predat școalele la comună. În vara acestui an însă ministrul de culte la solicitarea Venerabilului Consistor gr. or. rom. de Oradea-mare, dă o ordonanță în urma căreia legea școlară a lui Apponyi nu o aplică cu toată rigoarea, ci dă puțință parohiilor să-și edifice școalele lor.

Atunci țărani noștri, cari nici n'au înțeles pe bună cale ce va să zică școală comună, împusă de pretore și notar, s'au desmetecit. Au revenit asupra hotărârilor antistiilor comunale și s'au împotrivit edificării școalelor comunale. Așa vedem încolțind o conștiință națională, înăbușită pe o clipă de administrația politică. Multe școale noi confesionale împodobesc satele noastre.

Adevărat, că și conducătorii noștri n'au stat cu mâinile în sân, ci cu vorba și cu fapta au conlucrat pentru salvarea școalelor. Administratorul protopopesc, d. Dr. Victor Fildan deoparte, iar pe alta d. Gavril Cosma unde nu mai era nevoie se poporau în mijlocul poporului să-l lumineze și să le arate foloasele unei școale confesionale.

O pildă înălțătoare, de înțelegere a rostului unui conducător ni-l dă apoi d. Dr. Ioan Ciordaș, care deși gr. cat. a contribuit în mod strălucit pentru salvarea școalelor confesionale ortodoxe din Vărășani, unde a avut proprietate, dându-le spre acest scop trei mii de coroane, și un intravilan cu un material de peatră de pe el.

Laudă și cinste lui!

Dar avem și acuma în mijlocul nostru o speță de preoți sovăelnici, cari prin atitudinea lor înclină pentru școala comună, de dragul prieteniei cu notarul, și zâmbetului dulce al pretorului. Administratorul protopopesc îi cunoaște. Față de aceștia nu trebuie nici o cruzare, — disciplinar contra lor. Și dacă e nevoie la o parte cu ei! Astfel de păstori trebuie reduși la imposibilitate!

O chestie culturală ne preocupă mai mult acum. Am înființat aici un institut de tipografie și librărie, să servim publicul cetitor prompt și pe lângă prețuri moderate. Căci era o adevărată exploatare, ce se făcea aici de o librărie jidovească hrănită cu banul nostru. Am crezut că acest gol simțit trebuie umplut.

Să smulgem din mâinile inteligenței noastre cărțile străine și să-i dăm cărți românești, lectură sănătoasă, suflet din sufletul nostru.

Deci conducătorii din Beiuș și-au făcut o datorie ce se impunea dela sine. Acum e rândul cărturării noastre. Va ști ea răsplăți ostenelele și munca depusă pentru un așezământ cultural așa de folositor?

Librăria noastră e asortată în mod splendid. Acolo găsești ori ce carte românească de valoare, acolo lucruri artistice.

Voți să dați încurajare micilor noastre talente locale sau din provincie? Veniți cumpărați peisage din penelul profesorului Ioan Bușița, sau I. Duma. Tot acolo veți găsi preparații de pasări de tot felul, executate tot de profesorul Ioan Bușița.

Acum, când peste câteva zile se deschide un nou an școlar, rugăm părinții cari își vor aduce

băieții la liceul nostru să nu încunjure librăria și tipografia „Doina”. Și pe lângă banii de cheltuielă pentru băieți mai pună câțiva creștări și pentru literatura românească. **Senin.**

Cronică din Paris.

Accidentul lui Edmond Rostand. — *Noua piesă a poetului.* — *Opera și Comedia Franceză în timpul verii.* — *In onoarea unui erou.* — *Lupta diplomatică între Franța și Germania.* — *Tatăl lui Balzac... poet!* — *Dirigeabile și aeroplan.*

Paris, 22 August.

Presă străină a exagerat mult gravitatea accidentului a cărui victimă a fost poetul Edmond Rostand. Automobilul în care se plimba autorul lui *Cyrano* s'a răsturnat la capătul unei văi, în plină iuteală, și Edmond Rostand a fost acoperit de greoaia mașină; el a fost acoperit însă în așa chip, încât n'a avut să sufere prea mult de apăsarea automobilului. Doar fragmentele de gămuri l'au rănit ușor pe față și pe mâni. Actualmente distinsul scriitor se odihnește în castelul său din Cambou. Ori ce primejdie e înălțurată. În curând vom avea să pomenim numele lui Rostand în împrejurări mai puțin tragice; teatrul Sarah Bernhardt va reprezenta în sesiunea apropiată o piesă a lui. Un punct obscur însă în această piesă: nimeni nu știe dacă titlul ei este *Faust* și dacă e o traducere literară, în versuri, după celebra operă a lui Goethe, sau dacă noua dramă a lui Rostand este intitulată *Micul Faust*, și este o creatură originală a poetului francez. Ceea ce vom ști în curind.

...E foarte interesant de înregistrat că pe timpul verii, cele mai celebre instituțiuni lirice și dramatice ale Franței: Opera și Comedia Franceză, nu iau niciodată vacanță. Dimpotrivă, repertoriul lor este mai bogat și mai variat ca în totdeauna. Pe vremea asta de călduri tropicale, băncile de catifea roșii ale acestor două edificii sunt pline de spectatori. Ei sunt în majoritatea lor străini; și în onoarea oaspeților lui străini, Parisul impune celor mai distinși artiști ai săi lirici și dramatice, o activitate bogată. Se știe că cel mai mare număr de vizitatori ai marelui metropole, se înregistrează pe timpul vacanțelor de vară. În această epocă a anului muzeele și monumentele Parisului sunt mai mult vizitate ca ori când. De aceea Parisul nu este niciodată gol, de aceea șgomotoasa lui activitate nu se micșorează nici când. Și e un spectacol delicios să asisti pe la miezul nopții la ieșirea publicului din Opera și Comedia Franceză. Luna arginteaază frumoasa piață a Operei cu razele ei, cerul e albastru și vast, aerul e calm și fluid. Iar mulțimea, în fracuri, smoking și pălării înalte de mătase, umple cuprinsul cu siluete sombre și solemne. Iar cafenelele de pe bulevarde sunt pline, iar pe terasele lor, buze arzătoare sorb cu lăcomie din îngheteatele reci și parfumate.

...Peste trei zile, la 25 August, va avea loc în orașulul Bitche, o solemnitate rară: inaugurarea statuei maiorului Teyssier, unul din eroii francezi ai războiului din 1870. Numitul Teyssier, comandă în acel timp garnizoana dela Bitche, tare numai de 850 de oameni și asediată cu o înverșunare tenace de un corp de 10.000 de soldați germani. Dar cetățuia deși era slab fortificată nu s'a predat. Bombele nemțești aprindeau orașul, soldații mureau de foame și de ghoanțe dușmănești, și comandantul Teyssier nu se preda. Disperați și plini de admirațiune în fața unei împotriviri așa de eroice, germanii, pe cari acel pumn de oameni îi împiedeca în invaziunea lor, au promis comandantului libertatea complectă lui și întregii garnizoane, precum și toate onorurile militare dacă va capitula... Garnizoana n'a capitulat. În vremea asta armatele franceze erau înfrunte. Sedanul, Metzul căzuseră în puterea germanilor, armata lui Wilhelm I pătrunsese în

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
MIȘCĂRA, Városház-utca 14.

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Pentru boli cronice separat (Curarisire specifică), consultațiunii dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Franța, înconjurase Parisul — și garnizoana din Bitché nu voia să se predea. Soldații francezi din fortăreață erau acum în număr de 250, aproape tot orașul era distrus, în jurul lui un triplu cerc de soldați germani nu lăseau să pătrundă nici o livră de pâine — dar comandantul Teyssier persista în croca-i și nebuna-i împotrivire. Și până la încheierea păcii, orașul Bitché nu s'a predat, după cum nu se predase nici Belfortul... Acestui eron i-se va inaugura zilele acestea statuia în orașul chiar pe care l'a apărat cu atâta bravură. Faptul cel mai interesant însă al acestei solemnități, va fi prezența a însuși militarului ale cărei trăsături s'au immortalizat în piatră. Comandantul Teyssier care trăiește încă și e în plină vigoare, va asista la inaugurarea propriei sale statui. El va fi cel dintâi militar francez cărui i-se ridică statuia încă în timpul vieții.

...Spinoasele negocieri dintre dnii Jules Cambon, ambasadorul francez la Berlin și Kiderlen-Waechter, ministrul german de afaceri străine, au fost întrerupte pe o perioadă de zece zile. Același mister ca la început planează asupra acestei lupte diplomatice. Se știe însă un lucru: tratativele franco-germane n'au făcut nici un pas înainte. Diplomația germană a întrebuitat odată mai mult tactica scumpă ei, adică tergiversările pe loc, cari, după calculele ei, trebuie să-și obosească și să-și evertzeze adversarul. Mărturisim că procedul acesta e departe de a proba o finetă oarecare; el dovedește, dimpotrivă, o violență brutală și o naivitate, care nu vor culege nici o roadă. Diplomația franceză e de mult obișnuită cu tacticele nemțești: de aceea e hotărâtă să pacienteze, fără a se depărta o clipă din atitudinea ei fermă și liniștită. Se vorbește în presa parisiiană că ținta Germaniei ar fi propunerea de a împarte Marocul în trei părți: o parte să devie colonie franceză, o a doua parte colonie germană, o a treia, colonie spaniolă. Aranjamentul acesta ar suride Franței, dar cu Anglia cum rămâne? Marea Britanie nu va admite niciodată posibilitatea Germaniei de a-și acumula forțe navale pe Oceanul Atlantic. Situația actuală e foarte delicată, după cum vedeți: ea poartă într'însa germeul unei conflagrații europene. Presa parisiiană insistă asupra analogiei dintre lupta diplomatică de azi și aceea care a precedat ruperea relațiilor franco-germane, la 1870. Și atunci, un calm înșelător plutea deasupra tratativelor între cele două țări. De semnalat mai e astăzi, încheierea acordului ruso-german, într'o perioadă critică pentru aliata imperiului rusesc, pentru Franța. Duplicitatea Rusiei a jignit mult Franța. Dealmintrelea falsă și vicelană a fost în totdeauna marea împărăție dela Nord.

...O cărticică foarte rară, publicată în 1817 și intitulată „Recueil de poesies „ad libitum”, a intrat mult pe scriitorii francezi. Căci autorul acestei cărți, descoperită zilele trecute în fundul lăzii unui antievar, poartă numele de Balzac. Poeziile acestea tipărite în 1817, ar putea foarte bine să fie datorite lui Honoré de Balzac, care pe acea vreme era în vîrstă de 18 ani. Adevărul însă nu este acesta: versurile în chestiune au fost scrise de tatăl marelui romancier. Până acum nu se știa că părintele autorului lui „Père Goriot” s'a ocupat de literatură, tocmai el, care se opuse cu atâta îndrăzneală proiectului lui Honoré de Balzac de a se consacra acestei arte. Poeziile de care am pomenit nu sunt cine știe ce lucru mare; găsești însă pe ici pe colo versuri draguțe. Să fim indulgenți cu autorul lor: nu trebuie să uităm că el a fost și autorul lui Honoré de Balzac, ceea ce nu e puțin!

...Presă franceză aproape în întregime ea, a început o campanie foarte stăruitoare în contra dirigeabilelor militare și în favoarea aeroplanelor. Dirigeabilele, zice ea, sunt departe de a prezenta, în caz de războiu, avantajele aeroplanelor. Ele sunt greoaie, greu de mînuit și prezintă un volum enorm tunurilor inamice. Aeroplanele, dimpotrivă, sunt rezezi, agile, își pot lua zborul pe ori ce vreme, și iuteala și micimea lor le face invulnerabile. Până acum armata franceză poate dispune, în cazul unui războiu, de patru până la cinci sute de aeroplan. Gazetele cer însă ca acest număr să fie urcat la patru sau cinci mii, ceea ce ar fi ușor, date fiind calitățile de bravură individuală, care caracterizează pe poporul francez. S'a văzut, cu ocazia ultimelor manevre franceze, câte servicii admirabile pot aduce aeropla-

nele într'un războiu, și cât de puțin folositoare sunt dirigeabilele. De aceea poporul francez cere suprimarea acestora din urmă, sau cel puțin limitarea lor, în favoarea sprintenelor aeroplan. C. R. B.

Săpăturile Englezilor la Carchemiș.

La miazăzi de Carchemiș a fost la 505/4 în. de Cr. luptă hotărâtoare între Nebucadnezar și Necho. Aci face săpături D. G. Hogarth. British Museum face săpături cu gând de a căpăta documente despre cultura Hettiților și poate de a găsi vre-o inscripție în două limbi, deci ceea care să ne dea puțința de a ceti inscripțiile și documentele Hettiților. Dăm notițele după „Frankfurter Z.”

Aeropola (cetățuea) orașului era la vre-o 30 de metri mai sus decât nivelul Eufratului. Moundrell a găsit în 1699 acolo mai multe lespezi cu hieroglife pictate hettite.

În urma descoperirilor lui Winkler la Boghazkeni, British Museum a trimis anul acesta pe Hogarth la Carchemiș. Cu el sunt și alți specialiști.

Au găsit 11 lespezi cu figuri de războinici bărbați și luptându-se din care de război, iar pe învinși îi calcă în picioare caii. Sunt imitații hettite a basreliefurilor asiriene. Se cunosc dela Sengirli. Au găsit și războinici cu coif pe cap, cu pavăză rotundă, amenințând cu sulita învinșii ingenuchiați. Acestea aduc scene egiptene.

Sunt zei și demoni, etc. Dar un bolovan lat de doi metri, e plin de hieroglife hettite, printre cari se află 16 mâni deschise și trei capete bărboase, văzute din coastă.

De bună seamă, textul povestește luptele figurate pe lespezile de cari am vorbit. Alt relief înfățișează un rege cu chivără rotundă, ca a prinților capadocieni de mai încoace, e în genunchi înaintea zeiței goale siriene. În jurul capului sunt patru rinduri de hieroglife.

O fi regele, de-ale cărui biruinți vorbesc plăcile cu figuri.

În totul au descoperit vre-o 50 de texturi hettite.

Olărie s'a aflat puțină.

Sunt în apropiere ruinele unui templu, dar cercetate încă.

L-au dărîmat și au întrebuitat pietrele din el la clădirea unui oraș, care se află la patru metri peste molozul din epoca hettită. Pare că a fost aci orașul Ninus castellum insigne fama, de care vorbește Marcelinus și Tacitus. Nici vorbă că n'a fost aci Oropus sau Europus Sirienilor.

Cei mai vechi locuitori de aci întrebuitau unelte de piatră și de Obsidian din Caucaz; făceau oale negre cu podoabe albe; apoi oale roșe cu podoabe geometrice. Morții îi îngropau în lăzi de piatră.

Hettiții i-au cucerit prin veacul al XIV-lea înainte de Cr. Au făcut o cetate, pe care au dărîmat-o Asirienii. În veacul al VIII-lea înainte de Cristos, biruitorii au făcut aci un castel de cărămidă. Cei cari au făcut templu, au dărîmat castelul.

Temeliile templului pătrund până în pătura preistorică.

Nu se știe cine a făcut zidurile orașului. S'au găsit cărămizi cu numele lui Sargon, biruitorul lui Pisisis, regele Carchemișului (717 în. de Cr.) Cercetările se urmează.

Nu s'au găsit încă plăci de lut cu scrieri hettite sau cuneiforme. Dar mai e încă mult de cercetat. „V. Naț.”

Cronică externă.

Primul prezident al republicei portugheze
Azi s'a ales și s'a proclamat din palat Necessitades primul prezident al republicei portugheze. Au fost trei candidați, din care primul procuror al statului, un bătrîn venerabil, Manuel Arriaga, a fost ales din partea adunării naționale aproape unanimitate, față Benardino Machado Braancamp și Teofil Braga. Este interesant că fostul șef al răsculaților a intrat vre-o două trei voturi. A făcut o deosebită impresie faptul că noul prezident a ieșit înaintea poporului la braț cu unul din foștii candidați. La Lisabona e liniște.

Cronică școlară.

CONVOCARE.

Bazați pe concluzile adunării generale trecute a comitetului și în conformitate cu dispozițiunile §-lui 11 din statute, convocăm pe toți membrii „Reuniunii învățătorilor dela școalele populare profesionale gr.-or. române din protopopiatul aradane I—VII și pe toți binevoitorii și sprijinitorii școlii la a XXI-a adunare generală în orașul Arad, care se va ține în Arad, duminică și luni în 4/17 și 5/18 Septembrie a. c.

PROGRAMA:

1. La 8 ore a. m. asistare la sfânta liturghie împreună cu chemarea Duhului Sfânt.
2. La 10 ore întrunire în sala festivă a seminarului diecezan.
3. Exmiterea unei comisii pentru învățământ. P. S. D. Episcop Ioan I. Papp.
4. Deschiderea adunării generale, binevoitorii, rectorul școlii, prelatul și patronul, a reprezentanților și oaspeților.
5. „Dr. W. Rein și activitatea sa pedagogică (din incidentul iubileului său, serbat în vara lui curent), dizertațiune de Dr. Petru Pipos, profesor preparandial în Arad.
6. Proclamarea membrilor noi.
8. Constatarea prezențelor.

Ședința a II-a.

9. La 4 ore p. m. „Disciplina școlară”, disertațiune de Dimitrie Boarin, învățător în Nădlac.
10. „Telegrafia fără sarmă”, prelegere experimentală de Vasile Micula, profesor preparandial în Arad.
11. „Activitatea extrașcolară a învățătorilor”, disertațiune de Ioan Vancu, învățător pensat în Arad.
12. „Însemnătatea jocurilor de copii în relația cu educațiunea școlară”, disertațiune de I. Caba, învățător în Chișineu.

Ședința a III-a.

13. La 8 ore a. m. „Liga de temperanță în școlari...”, disertațiune de Ioan Bele, învățător în Sיעלău.
14. Raportul comisiei.
15. Propuneri și interpelări.
16. Constatarea prezențelor.
17. Abzicerea prezidentului și secretarului general și întregirea biroului, prin alegere pe restul periodului actual.
18. Defigerea locului și timpului pentru adunarea generală din anul următor.
19. Exmiterea comisiei autentificatoare.
20. Încheierea adunării generale.

Arad, din ședința ordinară a comitetului, dată la 9/22 August 1911.

Ioșif Moldovan
prezident.

Dimitrie Popa
secretar general.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Ilustre cu motive românești și cu vedete din România
se pot căpăta la Librăria Tribunei

INFORMAȚII.

ARAD, 25 August n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță o apropiată schimbare a temperaturii, cu ploii și furtuni.

Temperatura la amiazi a fost de 23.5 C. în Cluj, de 32.6 C. în Arad.

— **Codicele dela Feleac.** În foiletonul „Unirii” astăzi, I. M. M. (prepozitul I. M. Moldovan?) publică un interesant comunicat despre un codice scris în biserica gr. cat. din Feleac, lângă Cluj. Codicele este din veacul al XV-lea și prin el s'ar vedea că atunci era o episcopie românească în Feleac. Iată cum este descris:

„Acest codice este o Evanghelie Slavonească scrisă cu mâna, un volum în folio legat în table din lemn obduse cu piele și provăzute cu coperte de argint.

Pe scoarta dinainte este ținută o placă de argint, frumos lucrată, și suflată cu aur.

Placa aceasta e acoperită cu gravure în relief: sus Evangheliștii Mateiu și Ioan, jos Marcu și Luca, în formă de medalioane, cât niște taleri de coroane. La mijloc în stânga Preacurata, în dreapta Ioan Evangelistul, ambe figurile acestea stând în picioare. Între dânsule este tipul „Panoramator” șezând în tron, are în jurul capului aureole și în ea cuvintele grecești „o ov” (cel ce vede). — În stânga ține o carte deschisă răzimată cu ghenunche.”

După mai multe amănunte autorul foiletonului scrie:

„Din cele expuse aci se vede: 1. În zilele regelui Matia pe la anul 1489 Episcopul Severinului Danila, carele petrecea în Feleac lângă Cluj, a înmădat unui Lazar, ca să scrie cei 4 evangheliști pe scama episcopiei dela Feleac.

Cine a fost și unde a locuit acel Lazar, nu este cunoscut. De sigur va fi fost călugăr în Moldova. Evangheliarul acesta l'a compactat (poate și scris) vistorul Isac din Vaslui, l'a provăzut cu placa de argint, ce se vede în frunza lui, ca dar pentru Mitropolia (=Episcopia) Feleacului, la anul 1498. 3. Ce împrejurări au înmădat pe Episcopul Danila dela Severin, ca să scrie sau petreacă pe timpurile acele în Feleac, nu putem pricepe.

Feleacul însuși, s'a înființat numai cu 100 de ani înainte de regele Matia, și încă numai pentru un număr restrins de Români, cari să vegheze pentru siguranța drumului către Cluj. (Vezi documentele adunate de Zimmerman și istoria orașului Cluj de Jakabb Elek.)

— **Imormântarea lui Badea Cârțan.** Despre primele zile ale lui badea Cârțan ni-se scrie din noua:

Bătrînul badea Cârțan plecase Sâmbătă să treacă granița și să se întoarcă în țara sa. Nea-nd însă pașaport, a fost întors înapoi.

S'a dus la Poiana-Tăpului, un cătun al Sibiului, și s'a oprit la D. Alexandru Lahovari, fost ministru la Roma, — care îl găzduia adesea — și s'a plâns că nu se simte bine.

Duminecă dimineața a ieșit să se întindă la soare, pe iarba de lângă parcul vilei Lahovari. Acolo l-au găsit servitorii mort de o boală de inimă.

A fost înmormântat Marți, de primarul Sibiului d. G. Manolescu, pe cheltuiela primăriei și Ligei culturale.

Cârțan a fost îmbrăcat cu un costum frumos de mocan, cu căciulă turcănească, trimese de d-na dl Emanoil Arghiriade, directorul fabricelor țărănești. Serviciul divin s'a oficiat în capela cimitarului.

A avut o înmormântare frumoasă, la care au asistat mulți oaspeți. În asistență, din întâmplare, erau reprezentanți Români din cele patru colțuri.

Un Ardelean a dus praporul, un Ungurean de lângă Arad a mână carul, iar preotul Macedonean.

Dna Lahovari, în casa căreia a fost găzduit badea din urmă, a rugat pe sculptorul Palatului să scoată masea mortuară. Masea a fost dăruită soarelui Lygia Bocu, ca semn de pios omagiu pentru cel mai curat suflet de român.

Liga a depus o jerbă de trandafiri cu tricolor, iar Românii dela noi i-au presărat mormântul cu flori dela munte.

Odihnească în pace!

— **Subscripțiile noastre.** Am primit azi dela dl Pantelie Bugariu, învățător gr. or. român în Tășad (Bihor) suma de 3 cor. pentru inundatii din Moldova, și suma de 2 cor. pentru busturile lui Eminescu și Baritiu.

— **Confiscarea unui ziar unguresc.** Din Tirgul-Murășului se anunță că la ordinul procuraturii a fost confiscat numărul de Miercuri al ziarului independist „Ellenör”, care a publicat mai multe citate din articolul injurios pentru care a fost confiscat „A. Nap”.

— **Țaranul aviator.** Citim în „Unirea” Mateiu Chioran din Cubleşul Românesc (cott. Cluj) a venit azi la Blaj anume pentru ca să vadă aparatul dlui Vlaicu. Omul nostru are de altcum o bicicletă numai din lemn, construcție proprie, cu care a călătorit din comuna sa natală până la Hida.

— Are deja construit și un aparat de sburat; îi lipsește numai motorul. N'a învățat nici când la școală. Și-a însușit scrisul și cetitul pe cale privată. Azi e de 43 ani și e neînsurat. Întrebat, că de ce nu s'a însurat a răspuns, că intenționat nu s'a căsătorit, pentru ca nevoile familiare să nu l' stânjenească întru năzuințele sale, deoarece — zice dânsul — a voit și voește să trăiască numai mîntui și încercărilor. — Construcțiile românului nostru M. Chioran nu vor fi poate lucruri chiar originale, întru cât ele ni-se prezintă ca o manifestare spontană a inteligenței naturale românești.

— **Ravagiile holerei.** De câteva zile îmbolnăvirile de holeră au încetat — cu deosebire în părțile de miazănoapte — singur orașul Graz a înregistrat un caz mai nou de holeră la marginea hotărului Stiriei și din cauza aceasta s'au luat cele mai severe măsuri de prevenție pentru frontieră. În Fiume de opt zile încheiate nu s'a mai ivit nici un caz de îmbolnăvire și în urma ordinului guvernorului Wickenburg, carantina a fost ridicată. În părțile de miazăzi holera însă e și acum în toiul ei. În Constantinopol s'au semnalat douăzeci și șapte de îmbolnăviri noi, dintre cari nouă s'au sfârșit cu moartea și la acestea se mai adaugă alte treisprezece decese holericice din îmbolnăvirile mai vechi. În Turcia dela isbuenirea holerei au avut loc până acum peste 1200 de îmbolnăviri. Cam aceeași situație e și în sangiacul Novibazar, unde se semnalează zilnic aproape cincizeci de cazuri de îmbolnăviri holericice.

— **Păcăleală ungurească.** Mai zilele trecute a venit la Orăștie noul comandant al corpului de armată din Ardeal, Köves de Kövesháza, ca să inspecteze batalioanele de aici. Venirea lui a fost dată de știri înainte vreme, și, ca să l' întâmpine au eșit la gară și deregătorii orașului, cari crezându-l Ungur, după nume, și vrînd a se fali cu asta, i-au trimis o trăsură cu 4 cai, mănăți de doi birjari unguri, îmbrăcați în haine ungurești de pe pustă, cu măneci largi și cu colie în pălărioara cât un cuib de cioară. Când comandantul de corp s'a dat jos din tren, i-au ținut ungurașii o vorbire însufletită colea, de se mira lumea și și făcea cruce. A stat el cât a stat și a ascultat vorbirea până în capăt, iar atunci a grăit nemțește: „îmi pare rău, că nu pot să vă răspund ungurește, dar am cam priceput ce vreți”. Ungurașii au rămas ca opăriți de răspunsul acesta neașteptat și numai atunci s'a aflat, că Köves de Kövesháza e Neamt, și numai numele lui e unguresc. El însuși vre-o 30 ani a fost tot prin Austria și abia acum a fost trimis iar în Ungaria. „Libertatea”.

— **Nou avocat român.** Primim următorul avis: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațială în Careii-mari (strada Jókai Nr. 11) vis-a-vis cu biserica rom. gr.-cat.

Careii-mari, la 16 August 1911. Dr. Ioan Szabó, avocat român.

— **Cununie.** Doamna văd. Veturia Oancea s'a cununat în Oradea-mare, cu dl Ioan Candrea, sub-jude în Lipova.

Sincere felicitări!

— **Monna Lisa — furată.** Nici astăzi nu s'a putut da de urma îndrăznețului hoț care a furat admirabilul tablou al nemuritorului Leonardo da

Vinci. Ziarele franceze povestesc fel de fel de știri fantastice despre acest furt senzațional. Astăzi s'a susținut mai ales știrca ziarului Eho de Paris, că în New-York ar exista o societate bine organizată, cu menirea de a jefui toate muzeele europene. Tot acest ziar susține, că încă înainte cu un an de zile s'ar fi făcut pregătirile pentru furarea Giocondei.

Cu prilejul acestui furt s'a descoperit că Luvrul nu este de loc asigurat împotriva focului. Dimpotrivă, funcționarii muzeului aruncă pe aproape de galerii bucăți de hârtie, haine vechi, iar locuințele funcționarilor au bucătării și magazine primejdioase tocmai în clădirile lui. Ziarele franceze cer cu insistență delăturarea acestei primejdii continue.

— **Bravura unui magnat ungar.** Azi noapte, după miezul nopții, baronul Aczél Elemér, mare proprietar, care chefua în „Casina națională” din Budapesta, a pornit să facă o plimbare cu automobilul, luând el cărma. Beat cum era, a cărmuit atât de bine, încât a trecut peste un polițai, rănindu-l grav.

Dus la secție, nobilul baron nu voia să-și ia pălăria din cap, țipa și injura poliția. Numai cu anevoie a putut fi liniștit.

— **Ultimul contimporan al lui Napoleon.** După cum se anunță din Paris la Troșes a murit în etate de 102 ani doamna Millos, contimporana marelui împărat. Era de 5 ani când în parcul dela Fontainebleu a văzut pe Napoleon, care i-a adresat unele cuvinte, dragălășind-o.

— **A murit de turbare.** În Zagon, comitatul Treiscaunelor a murit de turbare zilele aceste copila unui țaran. Fata fusese acum un an mușcată de un câine, după care întâmplare a fost transportată la Budapesta, în institutul Pasteur. Aici a fost luată sub îngrijire și după scurt timp a fost liberată, ca vindecată. Se vede însă, că tratamentul aplicat n'a însănoțat-o pe deplin, căci săptămâna trecută biata copilă a fost cuprinsă de spasmurile turbării, cari au și omorât-o în chinuri grozave.

— **Teatrul grec.** Actorii dionysiaci atenieni cari jucau sub ochiul marelui preot al lui Bacchus, așezat în primele staluri (dacă îndrăznesc să mă exprim astfel) n'aveau nici în elin nici în mănecă cu cei ai noștri de astăzi cari caută mai cu deosebire a da și a încarna cât mai real posibil un rol sau un personaj. Ce li-se cerea era cu totul dimpotrivă, să figureze ființe superioare vulgarei umanități. Cocotați pe înalte coturnuri, înfășurați în vestimente de o bogăție pontificală, capul pus într-o mască cu trăsăturile și cu privirile fine, aveau în apariția lor ceva ieratic, fatal, măreț, însușire de a uita complect Monnet-Sully-urile sau Coquelin-urile cari puteau să se ascundă sub aceste costume, atât de extraordinare încât autorii comici și poeții satirici nu se puteau ține de a batjocori în multe ocaziuni. Cu toată ciudățenia acestei îmbrăcămînți, când era vorba de o trilogie de Escyle, de Sofocle sau de Euripide chiar, publicul urmărea cu o atenție respectuoasă ca să nu zicem sfioasă jocul acestor actori cari, pe îngusta scenă pe care dialogau trebuiau să facă impresia de figuri animate, de basoreliefuri cu înfățișeri solemne și vestitori de menire. Cât despre cor, producându-se pe estrada ridicată în fața scenei, lua o parte mult mai vie în acțiune decât spectatorii, pentru că el intervenea prin intermedii lirice, în care își exprima părerea publicului, vocea conștiinței sau reflecții poetului — ceea ce este mai ales cazul în piesele lui Euripide. Spectacolul în întregul lui constituia deci o cooperare a mai multor arte, unde elementul dramatic, muzical coreografic se găseau combinate într-o sinteză superioară pe care modernele n'au realizat decât în câteva compoziții ale lui Wagner.

— **Pod din nisip.** Din Petersburg se comunică, că la vizitarea liniei transiberiane, s'a dat peste nouă șarlatanii, comise în dauna statului.

Anume podurile, dela linia ferată sunt făcute în loc de cement și piatră, din lut și nisip.

— **Castelul din Livadia subminat.** Din Petersburg se anunță: Sub castelul imperial din Livadia s'a descoperit un tunel, care a fost săpat de cătră revoluționari.

Fundamentele castelului fiind slăbite, sunt temeri că se va produce o prăbușire. În timpul șederii sale la Livadia perechea imperială nu va locui în castel.

— **Obârșia alfabetului.** Multă vreme s'a crezut că știm cine a născocit alfabetul — anume Fenicienii, dela cari l-au luat Grecii, Etruscii Romanii, și dela Romani și Greci vin alfabetele de astăzi. Iată însă că prin descoperirile și cercetările nouă se schimbă lucrurile.

Dr. H. Hirschfeld a vorbit la cea din urmă ședință a societății regale asiatică din Londra tocmai despre istoria alfabetului nostru. Tacit a povestit cel dintâi că Fenicienii au născocit alfabetul, alegând și prefăcând unele hieroglife egiptene. Victor Rougé și-a dat părerea că Fenicienii au făcut alfabetul din semnele scrierei hieratice egiptene și nu din cele hieroglifice. Dar specialiștii au nimicit teoria lui Rougé. Joséphe Halévy susține că 11 litere feniciene sunt din hieroglife, iar 11 din combinații de hieroglife.

Dr.-ul Deecke în 1877 a susținut că alfabetul s'a făcut din scrierea silabică zisă cuneiformă (babilono-asiriană). Delitzsch a încercat să scoată litere pe unele din cuneiforme. Hommel din München le crede haldeene și în legătură cu credința în stele și planete. Lidzbarski susține că alfabetul l-a născocit un Cananean, care știa nițel egiptenește. Praetorius crede că Fenicienii și-au făcut literile din semnele întrebunțate în Cipru. Schultz în 1909 crede că semnele alfabetului s'au făcut din svastica, crucea gamată, care avea rost mistic și că literile tot înțeles religios, simbolice au avut, înainte de a ajunge să însemne sunete.

Sayce (1919) arată că înainte de David nu se cunoștea în Palestina alfabetul. De pe numele grecești ale literelor urmează că, la început, înfățișau figuri, picuri.

Sayce crede că la început se scria cu linii verticale și din sus în jos, că născocitorii erau pe jumătate nomazi, că vorbeau o limbă semitică, rudă cu cea asiriană, dar și cu cea cananeană; că unele semne aduc cu hieroglifele Hittiților, deși s'au născocit fără legătură cu ele. Născocitorii cunoșteau vitele albe (boii) și cămilele. (Alpha—cap de bop și gamma—ghimel=cămilă).

Hirschfeld crede că semnele cele mai vechi sunt ale guturalilor, începând cu spiritul lin (alep) și cu cel aspru (he), apoi celelalte guturale, pe urmă palatalele, șuerătoarele și liquidele.

Numele ar fi mult mai nouă decât semnele și chiar date la întâmplare.

ECONOMIE.

Cooperativele în Elveția.

În mica țară muntoasă, unde nu întâlnești câmpuri mari de holde, ci mai ales sălbatici munți cu întinsele lor pășuni și păduri, cooperația s'a aflat într'o dezvoltare foarte frumoasă.

Primele începuturi de mișcare cooperativă le găsim prin anul 1848, care va se zice cam în același timp, când în Germania s'a fac întâiele agitații în această direcție. Începuturile acestea de cooperative sunt făcute de locuitorii dela oraș. cari s'au cufetă, că dacă nu pot să-și mărească producțiunea sau veniturile, cel puțin să-și micșoreze cheltuielile, cumpărând mai ieftin articolele pentru trai. Conducătorii cooperației, pentruca să strângă aproape toate păturile societății la aceste tovărășii, s'au îngrijit să facă cvotele de participare cât se poate de mici. Astfel la cooperativa de Consum din Geneva: „Fidelitatea” găsim cvote de 20 și 10 fcs. În anul 1883 la

un capital de 8628 de fcs aveau un fond de rezervă de 9455 fcs. La consumul din Bern găsim cvote de 6 fcs, la cel din Zürich de 5 fcs, iar în Lucerna de 2 fcs. Cooperativa de consum din Bâle, la cvote de 3 fcs avea 1852 de acționari și un reveriment anual de 1.238.434 fcs.*)

În scurtă vreme cooperativele de consum se respîndesc aproape în toate oreșele și în anul 1853 consumul din Zürich, încearcă să lege aceste tovărășii într'o centrală. Doisprezece ani mai târziu, în 1863 se întemeiază societatea generală de consum din Basel.

Astăzi găsim în Elveția peste 450 de cooperative de consum, legate între ele în două mari federale, cari susțin o centrală pentru cumpărarea en gros (Verband schweizerischer Konsumverein și Verband ostschweizerischer landw. Genossenschaften.) Cam târziu, prin anii 1881/2 începe și la sate să pătrundă sistemul cooperativ, unde în cele mai multe locuri se întemeiază cooperative pentru valorizare și cumpărare în comun, cari azi dau cel mai ridicat număr de cooperative.

Între ele locul prim îl ocupă cooperativele pentru vânzarea laptelui, pe cari le găsim aproape în toate satele din apropierea orașelor. Articolele de căpetenie, cari se procură prin tovărășii, ca și în Germania sunt nutrețurile și îngrășămintele agricole. Numărul acestor tovărășii de valorizare s'a urcat la 2112, din care număr numai 15 sînt cooperative orășenești de meseriași.

Cooperativele de cumpărare în comun, dimpreună cu cele productive dau numărul de 2042 dintre cari numai 28 sînt orășenești. Între acestea tovărășiile pentru fabricarea brânzei și lăptăriile, în urma rentabilității lor au ajuns la cea mai desăvârșită dezvoltare. 1008 de lăptării cu 21746 de membrii, alăturate la 10 federale prelucră o cantitate de 3.810.380 hl de lapte. Rentabilitatea variază între 6 și 8 procente. Aproape întreaga producțiune de brânză și cașuri, atât de căutată și cunoscută chiar și la noi, este valorizată de lăptării, cari au centrale de export în cele mai multe cantoane. Calitatea ineseptionabilă a acestor brânzeturi, a câștigat aproape toate piețele Europei și multe state au adoptat la înființarea de lăptării sistemul elvețian, care rivalizează cu mult succes pe cel holandez.

Fiind creditul destul de bine regulat în Elveția, a fost natural ca însoțirile de credit numai mai târziu să se desvoalte. Dintre toate soiurile de cooperative, poate mai puține sunt însoțirile de credit, cari cea mai mare parte sunt întemeiate după sistemul lui Raiffeisen. În schimb însă organizația lor e mai perfectă, decât chiar acelea din Germania.

Cele mai multe din aceste însoțiri de credit le găsim pe la orașe, unde majoritatea membrilor o formează micii industriași și lucrători. Din 280 de însoțiri numai 108 sînt țărănești.

În total la o populație de 3.325.023 de locuitori, pe o întindere de 411324 km p. găsim 6341 de cooperative, un procent cu care nici o țară nu se poate lăuda.**)

*) H. Valleroux, Les associations cooper. en France et à l'étranger p. 430.

**) Jahrbuch der intern. Genossenschaftsbeweg.

Lipsa de porumb. „Pester Lyoyd” ocupându-se de lipsa de furaje ce se manifestă în toată Eunopa spune că acest deficit nu va putea fi acoperit decât cu porumbul.

Ori, anul acesta — scrie „Pester Lloyd” nu există în lumea întreagă decât o singură țară pe porumbul căreia se poate conta. Accastă țară este România.

Agricultori din Ungaria în România. Din București ni-se scrie: Un grup de 78 de agricultori din Transilvania, au sosit Marți seara în țară, sub prezidenția dlui Martin Roth spre a vizita diferitele instalațiuni și ferme, agricole.

Oaspeții noștri au vizitat la Buftea, domeniile printului Știrbey, și domeniile Coroanei.

Astăzi au fost prezentați dlui ministru I. Lahovary, care le-a îngăduit să viziteze oeria dela Pallas și depozitul de armăsari dela Anadolokioi.

În cursul zilei au vizitat în Capitală monumentele orașului și diferite instalațiuni industriale. La fabrica Luther au fost reținuți la dejun iar, după amiază vor părăsi Capitala spre a merge la Constanța.

Dela Constanța vor face o excursiune pe valea Prahovei unde vor vizita instalațiunile noastre petrolifere și în urmă vor părăsi țara prin Predeal.

BIBLIOGRAFII.

„Blajul”: Sârguinciosul profesor din Blaj, d. D. Ion Rațiu a scos de supt tipar, cu prilejul serbărilor apropiate, o scurtă monografie a Blajului. Cartea are 88 de pagini și se prezintă ca un bun izvor de informațiuni acum în preajma serbărilor.

Cuprinsul:

- I. Blajul
- II. Blajul ca centru bisericesc
- III. Ordul călugărilor baziliți
- IV. Capitlul metropolitan
- V. Institute de învățământ
 1. Seminarul teologic
 2. Gimnaziul superior
 3. Institutul pedagogic
 4. Școala normală și de aplicație
 5. Școala de fete
 6. Școala pentru învățăceii de meserie și negustorie
7. Asilul model de copii
- VI. Institute de creștere
 1. Internatul de băeți
 2. Internatul de fete.
 3. Internatul preparandial
- VII. Tipografia
- VIII. Colecțiuni și biblioteci
 1. Arhiva metropolitană
 2. Galeria episcopilor și metropolii din Blaj
 3. Muzeul de Istoria naturală
 4. Bibliotecă
- IX. Fonduri și fundațiuni
- X. Societăți culturale și cooperative
 1. Societăți culturale
 2. Societăți cooperative
 3. Reuniuni umanitare
 4. Societăți de natură religioasă
- XI. Bărbați mai însemnați ieșiți din Blaj
- XII. Epilog

A apărut și se găsește de vânzare „Librăria Tribuna”:

Ioan Adam: Vorbe de clacă. 2.—

H. de Balzac: Amorul mascat sau nesocotit și fericire. —30.

I. Agârbiceanu: Prăpastia. —30.
 I. Agârbiceanu: In clasa cultă. 1.80.
 I. Agârbiceanu: Două iubiri. 2.—
 I. Agârbiceanu: In întunec. 2.—
 O. Goga: Poezii. Operă premiată de Academia Română. 1.—
 O. Goga: Poezii. 2.—
 O. Goga: No chiamă pământul. Poezii. 2.—
 N. Iorga: Istoria Românilor în chipuri și scene. 2.50.
 Bucura Dumbravă: Haiducul, tradus de T. I. I. ed. II. 2.—
 I. Codru Drăcușanu: Călătoriile unui român delean în țară și străinătate (1835—44). (Petrinul Transilvan), ed. prefăcută în stilul literar de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefată N. Iorga. 1.50.
 Ioan Dragoslav: Nuvele. 2.50.
 Al. Gh. Dimitrescu (Aldem), profesor: Din Germania. Intre școala primară și serviciul militar. 1.—
 T. Dostoievski: Crimă și pedeapsă (Rascollif), 2 volume 4.—
 D. C. Moruki: Instrăinații. Studiu social, în formă de roman. 2.—
 Mihail Lungianu: In sărbători (Nuvele). 1.50.
 Radu Baltag: Feciorul și alte nuvele. 1.50.
 N. Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri și memorări cu 500 pagini a 3 cor.
 Ion Grămadă: Din Bucovina de altă dată. Schițe istorice. a 20 fil. plus 5 fil. porto.
 Cincinat Pavelescu: Poezii. a 3 cor. plus 20 porto.
 L. Tolstoi: Plăceri vinovate. 30 fil.
 Maxim Gorki: Mama. Roman. 2.50.
 Guy de Maupassant: Dolofana. 0.30.
 S. Moldovan: Ardealul. I. Ținuturile de pe olt. 1.80.
 Dr. Dionisie Moldovan: Advocatul popular. 2.50, legat de lux 3.50.
 Thomas Carlyle: Eroii. Cultul eroilor și eul în istorie 2.20.
 Ioan Russu Șirianul: Schițe și nuvele în 1.50
 Constanta Marino Moscu: Ada Lazu 2.—
 Ioan Dragoslav: Povestea trăsnetului —30
 Al. Ivan Constantinov: Bai-Ganciu sau minate povestiri despre un bulgar de zilele noastre. Trad. de St. G. Sergent —.60.
 D. Anghel: Fantome 2.—
 Fl. Cristescu și I. C. Bratu, institutori: Medicina învățământului primar. Insoțită de o scri-

soare a dlui P. Dulfu, profesor de pedagogie 6.—
 M. Sadoveanu: Apa morților. Roman. 2.—
 Vasile Pop: Iubirea e biruitoare. 2.—
 I. Slavici: Vatra părăsită. Nuvelă din popor 1.—
 Delavrancea: Luceafărul. Dramă în 5 acte 2.50.
 A. Cotruș: Poezii. 1.—
 D. Zamfirescu: Anna. (Ceeace nu se poate) 2.—
 E. Zola: Nuvele. —.404.
 H. Stahl: Bucureștii ce se duc. Cu 97 ilustrațiuni originale. 2.50.
 *
 La librăria Tribunei se află de vânzare Cuvântări bisericești de Massilon episcop de Clermont. Trad. de I. Genț protopop gr.-cat. Volumul I costă 5 cor., iar volumul II 3.40 cor.
 Nicolae Mazere profesor în Iași Harta etnografică a Transilvaniei în mărime de 107—97 cm. Bucata costă cor. 4, cu supliment cor. 6.50.

POȘTA REDACȚIEI.

A. C. (Paris). Și pe viitor îl vom publica în dublu foileton. Salutări.
 Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
 „Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1910.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
 în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Ministerul de Finanțelor.
Directiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 65065 1 August 1911.

Publicațiune.

A 55-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5% amortibilă din 1894, împrumutul de Lei 6,500.000 se va efectua în ziua de 1/14 Septembrie 1911, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 48.500 în proporția următoare:

5 titluri de câte	5000 Lei	25.000
47 „ „ „	500 „	23.500
52 titluri în valoare nominală de Lei		48.500

Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Comptabilității Gen.
 a Statului și a Datoriei Publice.
 D. Vbrovici.

Cine împrumută

unui student dela școala superioară de comerț din Lipsca

suma de 1500—1700 coroane, în rate lunare, pentru a-și termina studiile începute deja în Germania. — Ofertele să se trimită la administrația ziarului »Tribuna«

Con Tolstoi. 92

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Conte, zise el cu o voce timidă, nu mi-ăș face pe datoria, n'ăș justifica încrederea pe care ai avut în mine, alegându-mă martorul dtale, dacă în asta gravă, foarte gravă, nu ți-ăș spune adevărul. Ferea mea este că afacerea nu e destul de gravă. Că curgă sânge... N'aveai nici o pricină... te-ai în-

— Ah! da, a fost o prostie! zise Pierre.
 — Atunci dă-mi voie să transmit regretele dtale. Sunt sigur că adversarii vor accepta scuze, zise Nestor. Și el adaogă: Conte, mai nobil e să-și recunoască cineva greșala decât să săvârșească un act onzabil. Nimeni n'a fost insultat; dă-mi voie să întratativele.
 — Nu... ce tratative? întrebă Pierre. Să lăsăm astea; nu e gata? adăugă el. Spune-mi numai cum trebuie să merg și să trag.
 — Luă pistolul și întrebă în ce fel trebuie să se servă de el. Niciodată nu ținuse o așa armă în mână. Ferea să mărturisească așa ceva.
 — Ah! da, înțeleg; uitasem...
 — Nici o scuză; să nu-mi vorbiți de scuze, făcu dtdul său Dologhow adresându-se lui Denissoff încercase și el o împăcare.
 Dologhow se apropiă de teren.
 Martorii aleseseră o rariște în pădure, înconjurată de zăpăzi plini de zăpadă, la optzeci de pași de locul

unde se opriseră săniile. Adversarii erau la patruzeci de pași unul de altul, de fiecare parte a rariștei. Numărind pașii, martorii lăsară urmele ghetelor lor în zăpada moale și adâncă, din locul unde se aflau, până la limitele însemnate de săbiile lui Denissoff și Nesvitzski, și înfipte la zece pași una de alta.

V.

— Să începem, zise Dologhow.
 — Ei bine, să începem făcu și Pierre, zâmbind mereu.
 Denissoff înaintă cel dintâi până la barieră și zise:
 — Deoarece adversarii au refuzat să se impace, puteți începe. Luați-vă pistoalele, și la comanda: trei, să mergeti.
 — Un! doi! trei! strigă Denissoff cu glasul nemulțămît, și se retrase.
 Cei doi adversari înaintară în mijlocul ceței, pe cărări croite; ei se apropiau din ce în ce și începură să se lămurească unul pe altul.
 Ei aveau dreptul să tragă după plac, înainte de a ajunge la limită.
 Dologhow mergea încetșor: el ținea arma plecată, ațintind asupra lui Pierre ochii lui albaștri, strălucitori și luminoși. Gura lui zâmbea ca în totdeauna.
 La comanda „trei“ Pierre înaintă cu pași repezi în fața potecei, călcând în zăpada adâncă; el ținea pistolul în mână dreaptă și îl ținea în așa fel, par'că i-ar fi fost teamă să nu se omoare singur. Mâna stângă o ținea în îngrijire la spate, căci îi venea mereu să o sprijinească cu ea pe cea dreaptă, ceeace era împotriva regulilor. Dupăce făcu șase pași pe zăpadă, Pierre se opri, se uită în jos la picioarele lui, apoi aruncă o căutătură spre Dologhow și apăsând cu degetul pe cocos slobozi arma. El nu se aștepta ca detunătura să fie așa

de puternică, de aceea tresări; apoi zâmbi de propria lui spaimă și se opri. Fumul cel des oprit de ceață îl opri o clipă, dar impuseătura adversarului pe care o aștepta, nu venea încă. El nu auzi decât pașii zoriți ai lui Dologhow, a cărui siluetă o vedea prin fum. Dologhow își apăsa o mână pe partea stângă a peptului și cu cealaltă ținea pistolul cu țeava în jos. El era palid. Rostow dete fuga la dânsul și îi vorbi.

— Nu, nu, murmură Dologhow cu dinții strinși, nu s'a isprăvit încă.

El mai făcu câțva pași clătînându-se, și când ajunse la sabie, căzu în zăpadă. Mâna lui stângă era plină de sânge, el o șterse de uniformă și se sprijini pe ea; chipul îi era galben, încruntat și sbuciumat.

— Vi... vi... începu Dologhow căznindu-se să vorbească.

— Vino! grăi el în sfârșit.

Pierre, abia reținându-și plânsul se repezi la el, și voi să treacă de limita permisă, dar Dologhow îi strigă:

— La barieră!

Pierre înțelese de ce era vorba, și se opri lângă sabie; numai zece pași îi despărțea acum pe adversari.

Dologhow își plecă fruntea la pământ, mână zăpadă cu lăcomie, ridică capul, se așeză turcește, căuțând o poziție sigură. El sugea și înghițea zăpada înghețată. Buzele lui tremurau, dar urmau să zâmbească; ochii lui străluceau cu răutate și adunându-și cele diu urmă puteri, ridică pistolul și începu să ochească.

— Așează pistolul în dreptul inimei! strigă Nesvitzski lui Pierre.

— Apără-te! strigă și Denissoff adversarului clientului său, neputând să îndure vederea acestui spectacol.

(Va urma).

Un candidat de avocat

cu practică bună și un student în drept ca
scriitor

află aplicare momentană în cancelaria sub-
scrisului.

Dr. Aurel Iuga,
advocat.
Beclean (Bethlen),

ELSŐ LIPPAI NORDÓ-GYÁROS • ALAPÍTOTT 1895.

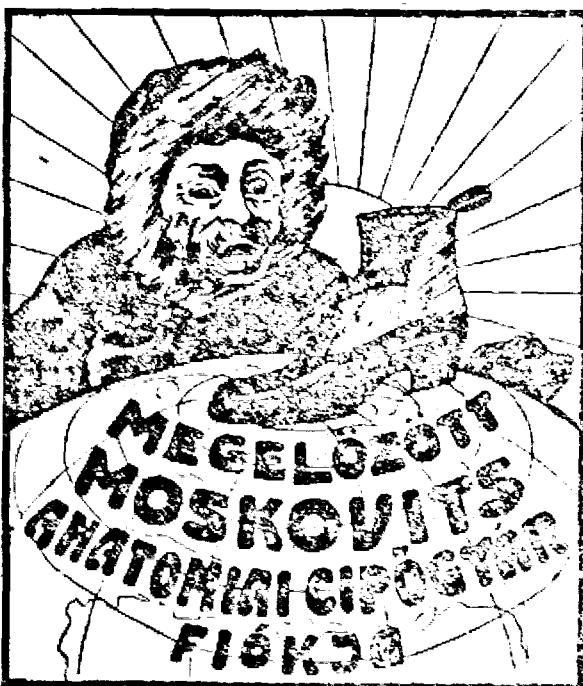
FONDAT ÎN ANUL 1895.

Pregătește: **butoaie, vane**
în ori-ce mărime; din lemn de stejar
uscat și alb, pe lângă garanță. — Pri-
mește ori-ce comandă mare, aranjament
compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!
FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA
PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
→ LIPOVA. ←

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Anunț de căsătorie.

Sunt tânăr comerciant, în etate de 25
ani, din lipsa de cunoștință caut prin aceasta
o domnișoară din casă bună, sau văduvă
tânără, de soție, care să dispună și de o
avere de 10—12 mii Coroaane, spre a putea
deschide o prăvălie de modă într'un oraș
mai populat din Ungaria. — Doritoarele să
se adreseze administrației ziarului »Tribuna«.

Mme Elise Weissberger
mare depozit de corsete,
Timișoara—Temesvár-Józsefváros
Strada Kossuth Nrul 15.

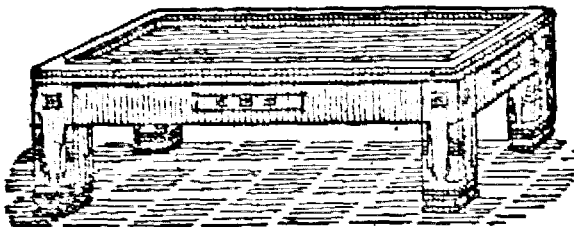
Fabricațiuni proprii:

Corsete moderne se
pregătesc după mă-
sură, pe lângă prețu-
rile cele mai ieftine.
Mare asortiment în
cordoane de dame.

Primesc repara-
turi de branșe.
Comandele din pro-
vincie se îndeplinesc
punctual.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
prima fabrică ardeleană de biliarde și timpările în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și tirg de schimb.

Se caută CASSAR

cu practică în ale contabilității la filiala din
Cerbești a »Cassei de păstrare« din Boro-
șineu. — Salar anual 1500 coroane. + rentă.

Reflectanții să se adreseze subsemnatului.

Dimitrie Popoviciu,
dir. filialei, Csermő.

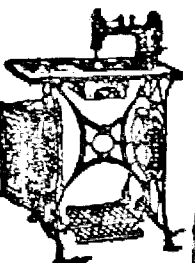
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din
loc și provincie, atelierul său me-
hanic aranjat de nou, unde primește
comandă și **reparări de lucruri**
ce aparțin în branșe precum mașini
de cusut, de scris, biciclete și
gramofoane etc. Utensiliile acestor
mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectu-
ază repede și prompt.

Aszódy Mihály

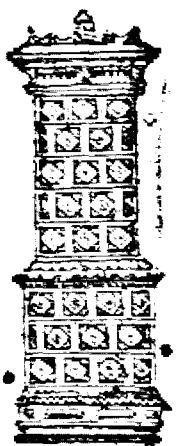
importor de cafea, anunță că cafeaua sa
ieftinit.

Vând cafea din magazinele mele din Tri-
ș și Fiume, l ferind-o la stațiunea respectivă
cu următorul preț:

Cafea, b. abe mari, prima calitate	1 kgr.	1 fl. 7
Ca ea Cuba tare	1	1
Cafea Cuba Rio	1	1
Cafea Santos	1	1
Cafea Santos fină	1	1
Cuba Portorico	1	1
Domingo	1	1
Salvator	1	1
Cafea Scant	1	1
Cafea Victoria	1	1
Cafea scursă în vapor lină	1	1

Prețurile sânt de a se înțelege la
100 kgr. — — — — —
Liferare franco

Johann Spiler fabricant de
cupatoare de lut.

Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cupatoare.

descărcare și zidirea vetrelor de fierț cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

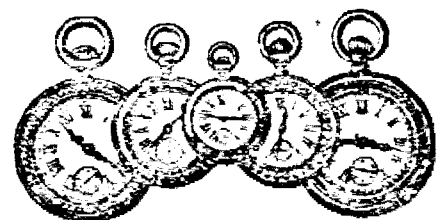
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și articli optici
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

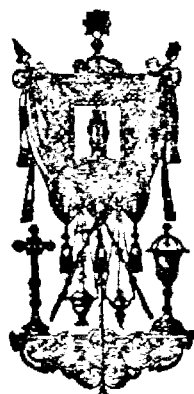
Toate reparaturile se ex-
cută prompt și cu garanță

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari
AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește totfelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie. Catalog trimis gratis.

Luca K. Alexievits
pregăitor de haine protejii
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de revizite și haine protejii de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește totfelul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântului lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Pentru femei și bărbați
CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicărilor (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

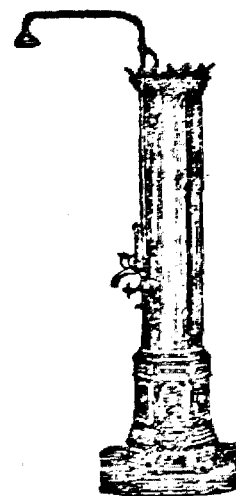
Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Engelthaller Béla,
Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

Adolf Wostry

atelier pentru garderoba de domni
Nagyzszeben, Reispargasse 11.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu stofe de Sibiu, Brașov, Brünn și stofe englezești, apoi uniforme militare, costume englezești pentru dame; jachete, mantale, după fazonul cel mai nou pe lângă garanță, cu prețuri moderate.

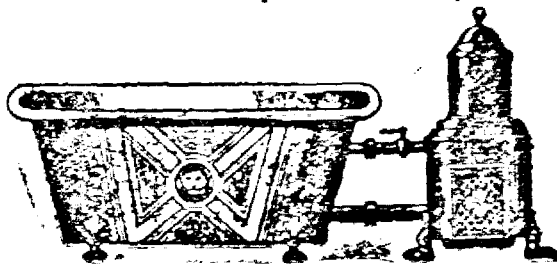
Serviciu prompt și conștiincios.

Carl Piffel, prima fabrică de obiecte de metal

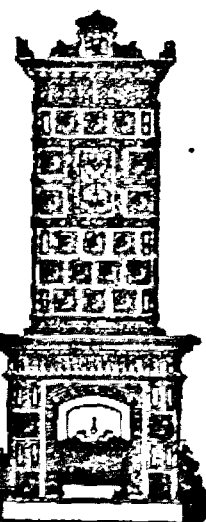
Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet:

Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszler-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neintrecutul aparat „Temes”.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci. Catalog de prețuri la dorință g. atuit. Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

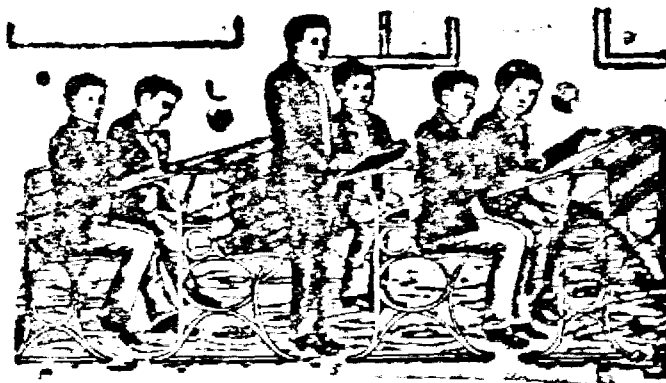

Roth & Baldauf

depozit de cămine de majolica și teracotă
Brașov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenția publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricație proprie cu desen ori fără, dela cele mai înfrumșetate până la cele mai simple. Pregătește cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparături se efectuează repede pe lângă prețuri moderate. Primește orice lucrare de bransă, după comandă.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

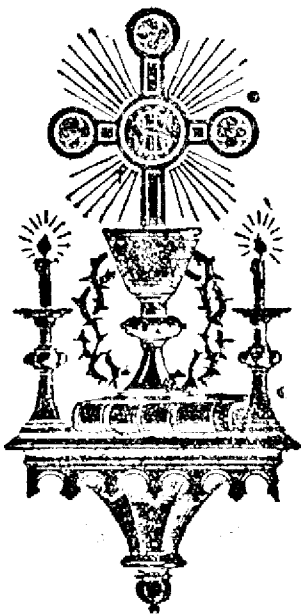
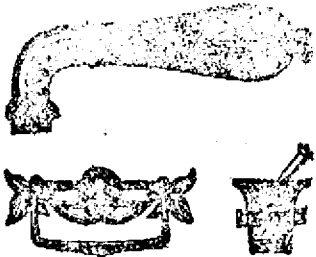
— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraiuri.

Szeged, Szent Mihály-u. 4.

Pregătește articole de aramă, precum pa-turi, sfeșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe; primește apoi pregătirea ori cărei părți de mașini industriale, tur-nărie după mo-del dela simplu până la lucrările cele mai com-plicate. Cumpărătorilor vechi — rabat.

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțatorie pentru articlil de sticlă, porcelan și metal; fârfurii și blade înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpli, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez ; Potire argintate și pe dinăuntru aurite ; Cădelniță ; Căldărușe pentru apă sfințită ; Candele de părete de bronz ; Candele argintate ; Crucii ; Sfeșnice de altar, Candelabre ș. a. Ieftin de tot : Candelabru aurit pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de — sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43 — Coroane. — La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

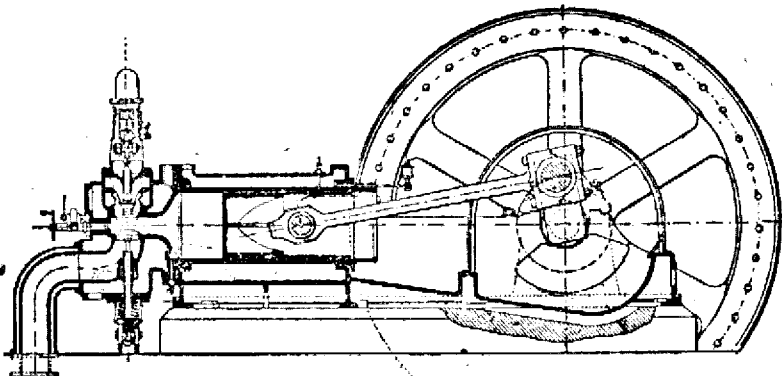
Curentul cel mai ieftin !
Nu este perturbat !
1 3/4 fileri pe oră = P.H.

Agentura generală a societății Dubridge Iron Works Ce Luro

Feigenbaum și Biskup

Budapest, V. kerület, Vécsey-utca 3 szám.

Motoare pentru olei brut și gaz până la 500 cai putere. Mașini de treerat cu locomobil pentru olei. — Aranjamente complete de moară, mașini frigolifere și calorifere. Pompe și turbine americane.

Pregătesc

cupatoare de teracotă

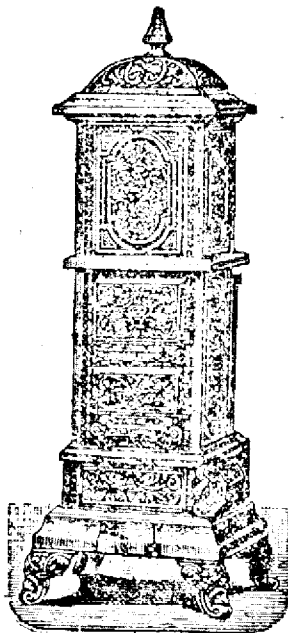
căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Prime și repararea cupatoarelor vechi și în provinc

Rugând sprijinul mult onoratului public

Magyar István

fabricant de căminuri și articole de Temesvár-Gyárváros, Kém-u.

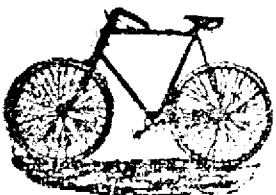
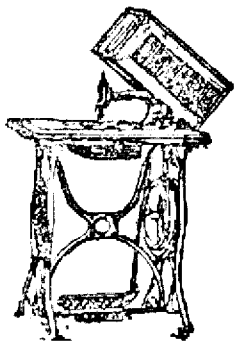

Leitner Sándor

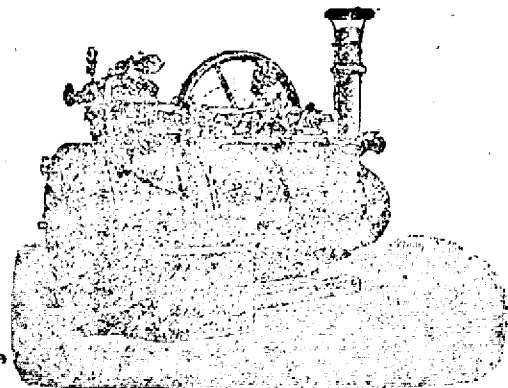
mechanic și electrotehnic Cluj—Kolozsvar, Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafon și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de bransă, precum: în-troducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Prima industrie de cazane din Ungaria Szatmáry Mihály, turnător de cazane, Szeged, Szentháromság-utca 4. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înoit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

STEFAN SLADECK IUN. FABRICA DE MOBILE

VIRSET

strada Kudritzer No 44-46

Cea mai renumită : mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piano excelente, covăre, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

